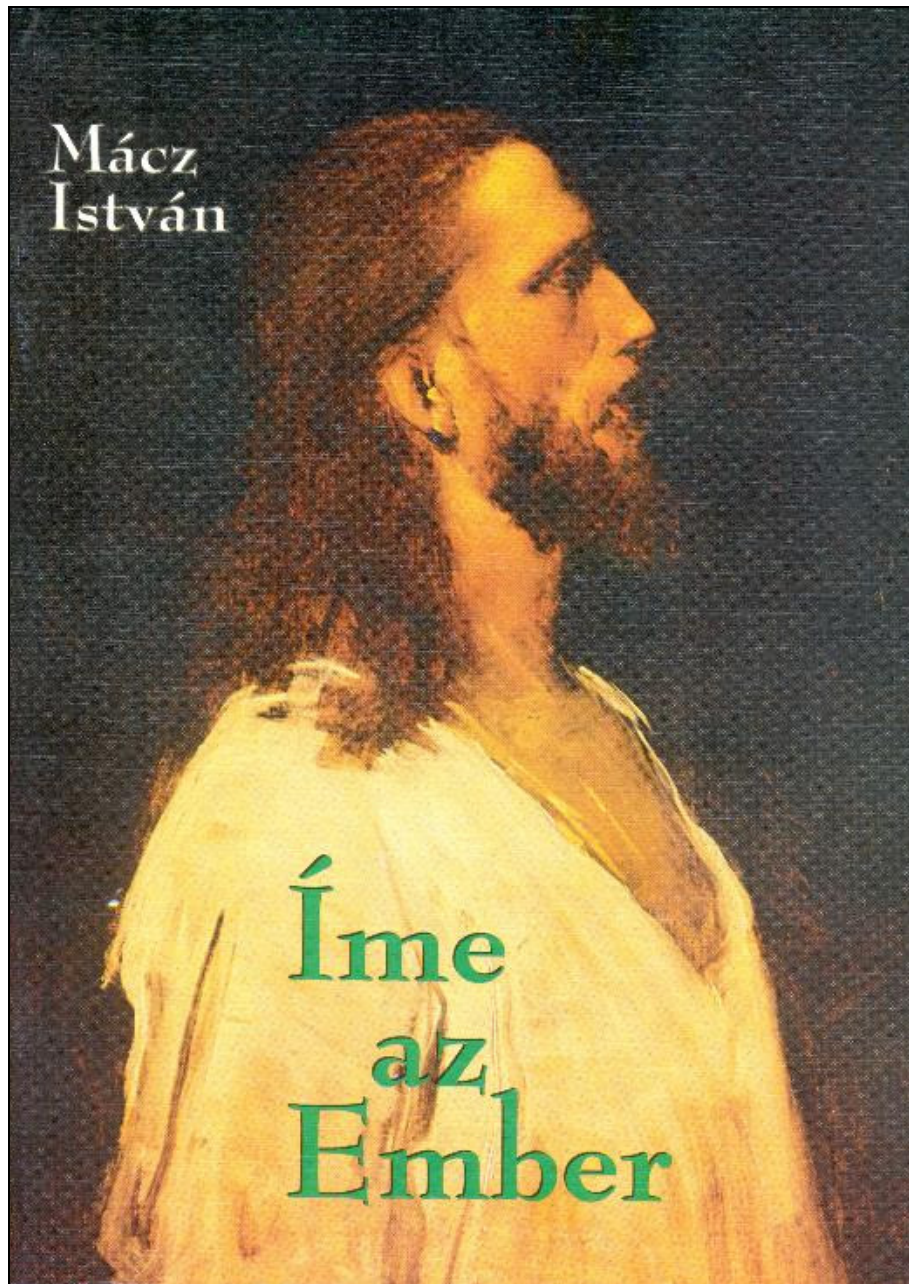

Mácz István

Íme az Ember – Jézussal a harmadik évezredbe

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Mácz István
Íme az Ember – Jézussal a harmadik évezredbe

Lektorálta: Dr. Vanyó László

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1997-ben jelent meg a Szent István Társulat gondozásában az ISBN 963 361 002 8 azonosítóval. Az elektronikus változat a szerző engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a szerzőé.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék.....	3
Mottó.....	4
1. Eszményünk a normális ember.....	5
2. Földbe gyökeredzik az Emberfia.....	7
3. Egy ember a sok közül.....	9
4. Egyetlen az emberek között.....	10
5. „Kicsoda ez az Emberfia?”.....	12
6. „Ki vagy te?”.....	13
7. „Kinek tartják az emberek az Emberfiát?”.....	15
8. A megtestesülés által.....	17
9. Elkerülhetetlen.....	22
10. Ugyanazt mondja. Ugyanazt? Ugyanazt!.....	25
11. „Én pedig mondom nektek”.....	28
12. Az emberről.....	30
13. Rólad.....	32
14. A másik emberről.....	34
15. A világmindenségről.....	36
16. Az Istenről: Atyám és Atyátok.....	38
17. Az örömről.....	40
18. A boldogságról.....	41
19. Az emberfia halála a megváltás.....	43
20. „Én vagyok a feltámadás”.....	45
21. „Mester, hol lakol?”.....	47
22. A jó pásztor és 1 548 592 000 követője.....	49
23. Bízatok! Én vagyok. Ne féljete! (Mk 6, 50) – a harmadik évezredben sem.....	51
24. A harmadik évezredbe.....	53
25. Imádságok az Emberfiához, Krisztushoz.....	54
Uram, Jézus Krisztus!.....	54
Könyörgés Krisztushoz.....	56
Te, aki velünk vagy.....	56
Jézus Krisztus.....	57
Jézus.....	58
Én Jézusom.....	59
26. II. János Pál pápa: „A harmadik évezred közeledtével”.....	61
27. Az Emberfia a Katolikus Egyház katekizmusa tükrében.....	63
28. Utószó helyett.....	68
Irodalom.....	69

Mottó

„Én irtózom attól,
hogy hős legyek, vagy szent, vagy bölcs.
És az én biográfiámra nem vagyok
kíváncsi. Én normális ember szeretnék
lenni. És hidd el, hogy bármennyire is
el legyünk rontva, mégis
mindannyiunkban ez a normális
ember megvan.”¹

„NORMÁLIS EMBER
az evangéliumi ember, aki előbb volt,
mint a világ. Mielőtt Ábrahám lett,
én vagyok.”²

(Hamvas Béla)

„MINÉL INKÁBB EMBERRÉ LESZ
AZ EMBER,
annál inkább kénytelen lesz érezni
azt, hogy nem elég önmagának, s hogy
szüksége van arra, hogy egyre
határozottabban, kifinomultabban,
mind nagyobb fényel imádjon valakit.”

„AZ EMBERISÉG ÖNTUDATRA ÉBREDT
abból a mozgásból, amely őt
tovasodorja, s ezért inkább szüksége
van arra, hogy rátaláljon önmaga előtt
és önmaga fölött valami értelmes
VÁLASZRA és MEGOLDÁSRA,
amelyben végre teljesen megbízhat.”³

(Teilhard de Chardin)

---

¹ Hamvas Béla: Silentium, Titkos jegyzőkönyv. Unicornis. (Vigilia, 1988. 238. o.)

² Hamvas Béla: Silentium (stb.) 208. o.

³ Teilhard de Chardin: Út az Ómega felé (Szent István Társulat, 1980. 227., 647. o.)

1. Eszményünk a normális ember

Az új évezred első napjaitól, kezdődő évszázadaitól két év választ el minket. Ki az, aki ezen nem gondolkodik el? Sok van az emberiség mögött vagy kevés?

Izgalmasabb a kérdés: hogyan tovább? Mit akar a mai ember, aki tudja, hogy a Föld barlangjaiból eljutott a Holdra és kiküldött „szemei” és „fülei” a Mars bolygót kutatják. Mit akar az ember a harmadik évezred küszöbén?

Megszámlálhatatlan válasz lehetséges. Igények, álmok, tervek, remények, törekvések földrészenként, nemzetenként, országonként, sőt egyes emberekként. A válasz az egyes embertől úgyis függ, hogy az új évezredből csupán 5-10 évet remélhet, vagy akinek életkora évtizedeket enged remélni. Úgy gondolom, mégis lehetséges összefoglalóan valamit megfogalmazni.

Hamvas Bélát, korunk kiváló gondolkozóját idézem. Zseniket és művészeket jellemzően ő jelenén túl messzebbre látott, jelenünkön túl előrébb érzett.

„Én irtózom attól, hogy hős legyek, vagy szent vagy bölcs. És az én biográfiámra nem vagyok kíváncsi. Én szeretnék normális ember lenni. És hidd el, hogy bármennyire is el legyünk rontva, mégis mindnyájunkban ez a normális ember megvan.”⁴

Igen, a mai ember irtózik attól, hogy hős, szent vagy bölcs legyen. Elég volt két évezred, különösen az utolsó század a maga tudományos és technikai fejlődése mellett vagy ezek ellenére a maga borzalmaival, háborúival, rémtetteivel, melyet azok vittek végbe, akiket a „hős”, a „szent”, a „bölcs” jelzőjével istenítettek; akik a hősiesség, a jámborság, a bölcsesség értékeivel takarózva tanították programjaikat és vitték végbe tetteiket.

A harmadik évezred küszöbén nincs ember – legalábbis aki igaz emberi tudatra ébredt –, nincs ember, aki manipulált báb kívánna lenni, akár mint „senki” a közösségben, feláldozva a kollektívizmusként; akár mint „isten”, aki csak fogyaszt s annyit ér, amennyit vásárol.

Embernek lenni, semmi egyébnek, de annak teljesnek, egésznek:

akiben összhangban van szellem, lélek és a test; összhangban van értelem, érzélem s akarat;

aki ugyan megborzong a befelé mélyülő Végtelen és a kifelé táguló Végtelen – a makrokozmosz és a mikrokozmosz – nagyságától, ám azt *megélni* akarja!

Úgy akar hallani, olvasni, beszélgetni az interneten százakkal, ezekkel, úgy akar saját tudattalan mélységeiben otthon lenni, hogy érzi, ő maga az *ember*, mámorosán érzi, öntudattal érzi: ő a Végtelen rokona,

majdnem azonos a Mindenséggel és énje egészen különbözik a Mindentől.

A harmadik évezredben mi más akarnánk lenni, mint *normális ember*.

aki elkerüli a hős, a szent, a bölcs, a kollektív senki és a fogyasztó „isten” veszélyes csapdáit.

Ehhez eszmény kell.

Van?

Eszmény nélkül ugyanis nincs tájékozódás. Aki eszmény nélkül él, sötét éjben vakon keres utat. Csillag kell és látó szem. Szemünk van, csak ki kell nyitni. Értelmünk és szívünk hasonlóképpen képes „látni”. Eszmény is van, csak *fel* és *meg* kell ismerni.

Az emberiség nagyjai közül árnyék nélkül emelkedik ki valaki, aki élettörténetének írásai szerint hetven alkalommal nevezte önmagát így: EMBERFIA.

⁴ Hamvas Béla: *Silentium* (stb.) 238. o.

Ki nem ismeri a nevét? Nincs olvasója e könyvnek, aki már nem találkozott vele. Senki sincs, aki vele kapcsolatosan csupán neve hallatán-olvastán közömbös maradna. Imádja vagy tagadja. Szereti vagy gyűlöli. Érthetetlen vonzódással közelíti meg vagy érthetetlenül távol tartja magát tőle.

Történelmünk egyedüli „normális embere” JÉZUS KRISZTUS. Hetvenszer állította önmagáról, hogy Ő az EMBERFIA.

A harmadik évezredbe lépő embernek Ő az értelmes Válasz és Megoldás, akiben teljesen megbízhat.

Ő egyedül méltó arra, hogy „minél inkább emberré lesz az ember”. Őt, Jézus Krisztust imádja.

Tagadhatatlan tény, hogy az emberiség történelmét születésével kettéosztotta. Időszámítás előtti és utáni időre. Az emberi történelemnek ki volt fontosabb és jelentősebb szereplője az elmúlt 1997 év alatt, mint Ő?

Megalapozottan meri-e valaki állítani, hogy az Emberfiának kevesebb szerepe lesz a harmadik évezredben, mint eddig volt?

Ismerjük meg, ismerjük fel és ismerjük el az Emberfiát. Vagy felismerjük az új évezred küszöbén Benne a normális embert vagy senkiben és sehol sem találjuk meg. Vagy élénk ragyog Benne az eszmény, miként lehetünk normális emberek, vagy hiábavaló lesz kétségbeesett erőfeszítésünk, keresésünk.

2. Földbe gyökeredzik az Emberfia

Az Emberfia léte földbe gyökeredzik. Történeti személy.

Európa, Ázsia, Afrika – három földrész, három kultúra Palesztinában ölelkezett össze. A zsidók naptára kb. a 4000. évet számolta, a görögök a 194. olimpián voltak túl, a rómaiak városuk alapításától számított 748. évre voltak büszkék.

Jézus Krisztus időszámításunk 4. éve előtt a palesztinai Betlehem városkában a Názáretbeli Máriától született. Ekkor a zsidó nép már római fennhatóság alatt élte mindennapjait az edomita Heródes uralkodásának vezetésével.

Jézus Krisztus Názáretben élt. Élte a mindennapok emberének „eseménytelen”, feljegyzésre „nem érdemes” szürke életét. Időszámításunk után kb. 27-ben vándortanítóként kezdte meg munkáját Galileában. Valószínűleg 2-3 évig tanított. Működési területe volt még Júdea. Poncius Pilátus idejében, aki Júdea helytartója volt i. sz. 26 és 36 között, feszítették keresztre.

A történeti Jézussal főként három evangélium foglalkozik, Máté, Márk és Lukács írása. A szerzők nem akartak tudományos életrajzot írni, ahogyan azt értjük. A hitet történeti eseményekre alapozzák, melyeknek középpontja Jézus Krisztus, a názáreti, aki tanított, meghalt a kereszten, és aki azonos a feltámadt Jézussal, aki megdicsőült.

Az evangéliumok „történeti anyaga” Gál Ferenc professzor szerint a következőkben foglalható össze:

„Kétségtelen, Jézus földi életében tanítványokat gyűjtött maga köré és Isten országának hirdetését bízta rájuk.

Őseredeti Jézus Krisztusnak öntudata.

Jézus egyedülálló bölcsessége felismerhető az EMBERFIA cím használatában.

A mennyei Atya Fiának nevezi önmagát és Istent az arám abba szóval szólítja. Az arám abba szó jelentése: édesapa.”⁵

E néhány megállapítás kétségtelenné teszi, hogy Jézus jelentősen több, mint amit róla a történeti kutatás képes megállapítani. Igaz mivoltára, kilétére a hit lát rá.

A nemkeresztény források elsősorban a kereszténységgel, mint vallással kapcsolatosan írnak. Írásaik szerint a kereszténység a názáreti Jézussal van összefüggésben. Ilyen értelemben tanúnak tekinthető *Tacitus*, aki beszámolt arról, hogy Néró korában milyen rendszabályokat hoztak a keresztények ellen, majd hozzáfűzte: „Ezt a nevet (keresztény) Krisztus miatt viselik, akit Tibériás uralma idején Poncius Pilátus helytartó kivégeztetett.” (Annales XV, 44)

iff. Plinius Bitinia legátusaként Traianus császárnak adott tájékoztatást a keresztények magatartásáról. Többek között ezt írta: „Azt állítják, hogy bizonyos napkelte előtt összegyűlnek és himnuszokat énekelnek Krisztusnak, mint egy istennek a tiszteletére; egy kései órában is tartanak összejövetelt, hogy egy ártalmatlan eledelt magukhoz vegyenek.” (Traianusnak írt levél)

A zsidó tanúbizonyságok közül kiemelkedik *Josephus Flavius* történetírőé. (Ant. Judaicae 25,4) és a *Talmud*.

Földbe gyökeredzik az Emberfia léte.

Történelmi személy, aki Istent és az embert úgy mutatja be tanításában és elsősorban önmagában, hogy tanítása örömhír: evangélium minden kor, a harmadik évezred számára is.

Történeti léte az Emberfiának, amint önmagát nevezni szerette Jézus Krisztus, a tényeket figyelembe vevő kutatók előtt nem kétséges. Az lehetséges, hogy vannak, akik

⁵ Gál Ferenc: Dogmatika (Szent István Társulat, 1996. 221-228. o.)

történetiségében nem kételkednek, ám istenségét nem fogadják el. Csak embernek tekintik. Martin Buber (1878–1965) zsidó teológus írja:

„A (Jézushoz való) testvériesen nyitott kapcsolatomban egyre erősebb és világosabb lett. Ma erősebben látom, világosabban Őt, mint valaha.

Ma jobban, mint valaha, meg vagyok győződve arról, hogy Izrael hitének történetében nagy hely illeti meg Őt, és ezt a helyet nem lehet a szokásos kategóriákkal megfogalmazni.”⁶

Érdeemesnek tartom idézni a marxista, ateista Heller Ágnes (1929) filozófust. Ő azt állapítja meg, hogy:

„A kereszténység Jézus-képe – a maga tiszta formájában – a nembeli individuum alakja. Olyan individuum ő, aki magában hordozza, megtestesíti az emberiség nembeli lényegét. Innen ered, hogy a Jézus-alak vonzó ereje messze meghaladja azok körét, akik „hisznek benne”.

Majd azt elemzi, hogy az ember képmására teremtett kitalált istenségek irigyek, féltékenyek, bosszúállók stb.

„Jézusban azonban nincs se irigység, se féltékenység, se bosszú. Ugyanakkor – mint a nembeliség reprezentánsa, mint az «emberfia» – messzemenően egyéni. Egyéni a viszonya korához, a korban érvényes törvényekhez, illetve szokásokhoz; egyéni alkalmazza az érvényesnek vallott isteni, erkölcsi törvényeket. (L.: házasságtörő asszony, a gazdag ifjú, Mária Magdolna történetét.) Egyéni végül a halála is: halála az ő halála, saját sorsához tartozik.”⁷

Az Emberfiának léte földbe gyökeredzik, történeti személy Ő, egy Ő az emberek közül...

⁶ Kereszty Rókus: Jézus Krisztus (Szent István Társulat, 1996. 133. o.)

⁷ Heller Ágnes: A mindennapi élet (Akadémia Kiadó, Bp., 1970. 133 o.)

3. Egy ember a sok közül

Általános szóhasználat szerint az „emberfia” kifejezés csupán annyit jelent, hogy egy ember a sok közül. Hetvenszer mondja ezt önmagáról Jézus. Nyilván azt is kívánja hangsúlyozni, hogy ember Ő az emberi természet valóságával. Emberi természetünk veleje, kitéphetetlen sajátja, jellemzője a szenvedés. Ha megismerjük életeseményeit, alig találunk olyan emberi szenvedést, mely ne érintette volna testét, szívét, lelkét.

Vajúdó Édesanyját Betlehem városának fogadójába nem engedik be. Istállóban születik meg. Heródes gyilkos szándékkal katonákkal keresteti, és ezért menekülni kényszerül. Csecsemőként hazátlan, száműzött lesz. Majd hazatérve Názáretben a fizikai munka verejtéke (– ács – mint nevelőapja) mellett keresi kenyerét és éli a mindennapok őrlő egyhangúságát. Mikor tanítani kezd saját városában, megbotránkoznak benne, hiszen csak az ács fia... Rokonai úgy vélték, elvesztette az eszét. Kiűzték a városból. Magas szikláról akarták lelökni. Máskor kinevették. Mind vallási, mind világi hatalmak figyeltették és nyomoztak utána.

Szenvedéstörténete közismert. Kereszthaláláról ma sem lehet tudomást nem venni. Törvénytelen perbe fogták. Hamisan vádaskodtak ellene. Kicsúfolták. „Találd ki te Krisztus, ki ütött meg téged?!” Rablókkal együtt feszítik keresztre. Haldoklásában gúnyolják. S akit nem fogadtak be Betlehembe, azt Jeruzsálem falain kívül temetik el.

Egy ember a sok közül. Emberségünk sebezhetősége miatt vérzett Ő mind testi, mind lelki szenvedésben.

Az Emberfia nem szégyellte szenvedhetőségét, amint könnyeit sem rejtette el, amikor megrendült Lázár barátja halála miatt. Így beszélt:

„A rókának odúja van, az ég madarainak fészke, de az Emberfiának nincs hová lehajtsa fejét.”

„Eljött az Emberfia, eszik-iszik, és azt mondják rá: lám a falánk, borissza ember, a vámosok és a bűnösök barátja.”

„Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon és váltságul adja oda életét sokakért.”

„Tudjátok, hogy két nap múlva húsvét lesz s az Emberfiát kereszthalálra adják?”

Jézus egy ember a sok közül, jelzik szavai, mutatják szenvedései, ám amint elmélyedve figyelünk szavaira, azonnal felsejlik bennünk, hogy mégis *más*, minden azonosságunk mellett: ember Ő, mint én, te, mi, kik emberként éltek, élnek és a harmadik évezredben is élni fognak,

egy ember a sok között –

de – ismétlem – minden azonosságunk mellett azt is érezzük, valamiképpen *egyetlen* is Ő az emberek közül.

4. Egyetlen az emberek között

Miért egyetlen?

Ismerjük a görög bölcs történetét. Fényes nappal égő lámpával sétált a piactéren. Az arcokba világított. „Mit csinálsz Diogenesz?” – kérdezték tőle. „Embert keresek” – válaszolta cinikus mosollyal.

Igen, mert embert találni, aki *tökéletes*, aligha lehet. Nincs tökéletes ember. Senki sem kifogástalan. Lehetnek és vannak, akiket jónak, igaznak, szeretetre méltónak ismerünk. Felnézünk rájuk. Ám egyik sem bírja teljesen és egyenlő mértékben az emberi tökéletességeket. Az alázat féltékenységgel párosul. A bátorság vakmerőségbe csaphat át. A tudás gőgössé tehet vagy szakbarbárrá. Az elvont gondolkodás csökkentheti a gyakorlati érzéket s cselekvést. A gyakorlatias emberből hiányzik az elméleti megközelítés készsége.

Általában gyarló az ember. Közepes. Sem egészen jó, sem egészen rossz. Ha valaki egy irányban fejleszti magát, más vonatkozásban el kell hanyagolnia képességeit.

Mibennünk kettészakítottság feszül: lélek vagy test, ész vagy szív, szellem vagy anyag, szent vagy profán, Isten vagy világ.

Jézus Krisztus megjelent, s egyszerre minden kész volt benne. Életében, tetteiben, szavaiban egyszerre van jelen minden erkölcsi, szellemi, lelki érték. És tökéletes mértékben. Az ellentétes értékek összhangban jelennek meg személyiségében. Ő egyszerre a szív, egyszerre a szellem és egyszerre a tevékenység embere. Úgy éli a *földi* ember életét, hogy teljesen elkötelezettje mennyei Atyjának és úgy mindene az Ő Atyja – Abba –, hogy együtt sír a gyászban megtört szívűvel s örvendezik a lakodalmas vígságban.

Az Emberfia jellemét jól írja le Schütz Antal teológus: „Az elfogulatlan evangélium olvasónak páratlan, felejthetetlen és mindannyiszor megisméltendő élményben van része. Megjelen előtte egy ember, hasonló hozzája mindenben (kivéve a bűnt: lásd Zsid 4,15), aki nem tart idegennek semmit, ami igazán emberi; megfordul lakomákon és lakodalmakon, szívesen betér barátainak és tisztelőinek házába, szóbaáll szegénnyel és előkelővel, értéssel és látható kedvvel nyugtatja tekintetét az élet ezer tarka és beszédes jelenségén, meglátja az utcán sípoló és ugrándozó gyereket, a vámnál ülő éhes tekintetű vámszedőket, a kamráját kisöprő, mécsesét igazító, garását kereső, kis kenyérét gyúró özvegyasszonyt, a vőlegényváró hajadonokat, a lakomát szerző dúsgazdagot; hallja és érti a természet titkos nyelvét: mit mond mezőkön a fű és liliom, fügefá és szőlőtöke, mit csipog a veréb a háztetőn és mit vijjog a saskeselyű a levegőben; megfigyeli a kertészt és szőlőművest, a szántóvetőt és aratót. Egy ember, aki jár-kel és elfárad és megéhezik, kérdez és vitatkozik, szomorkodik és felujjong...

És mégis ez a talpig ember, aki mindkét lábával benneáll az élet tarka vásárjában, föltétlen szuverénséggel, a legteljesebb lelki szabadsággal és függetlenséggel megy végig rajta... *érintetlenül és diadalmasan megy végig azon az életen, mely körülözlönl.*”⁸

Értelmének világosságát sem tudatlanság, sem tévedés nem homályosítja el. Mennyi bölcsesség benne?!

Amikor ravasz módon törbe kívánják csalni azzal a kérdéssel, hogy szabad-e adót fizetni a császárnak, így válaszol: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, Istennek, ami az Istené.” – Amikor pedig egy házasságtörő asszonyt állítanak elé, hogy az akkori törvények szerint agyonkövezzék, és Ő mondja ki az ítéletet, akkor „csak” szavakat ír a porba, majd fölemelkedik, szembenéz a vádlókkal és felszólítja őket: „Az vesse rá az első követ, aki maga bűn nélkül van.” Senki nem emel követ. Elmennek. – Egy másik alkalommal önmagáról kérde: „Ki vádolhat közületek bűnről engem?”

⁸ Schütz Antal: Krisztus (Szent István Társulat, 1944. 26. o.)

Érzelemvilága zűrzavar és ösztönös hullámzások nélkül bensőséges. Isten szeretete, az ember szeretete hatja át és izzítja át tetteit.

Amennyiben igaz, hogy az Emberfia *egy közülünk*, oly mértékben igaz, hogy *egyetlenként* emelkedik ki az emberiség több milliárdnyi személye közül, mert ő *az ember*.

Ezért érthető és erre tanú az elmúlt kétezer év, hogy Jézus Krisztus, mint az Emberfia ESZMÉNY tud lenni minden korszak minden emberének. Eszménye gyermeknek, ifjúnak, felnőttnek, aggnak. Eszménye szegénynek és gazdagnak, tudósnak, tanulatlanak. Nem idegen Ő a keleti, sem a nyugati embernek.

Egyetlen Ő közöttünk, de úgy, hogy *mindenki* eszményt találhat benne. Nem tudni, ítélő bírója, a római helytartó, Poncius Pilátus, mikor megostoroztatása után a nép elé vezette Jézus Krisztust, miért és milyen mélységű értelemmel mondotta róla: „ÍME AZ EMBER.”

Az azonban bizonyos, hogy a szüntelen változó civilizációban és kultúrában élő emberiség elé mindenkor elé lehetett állítani – s Ő maga élénk is áll – ÍME AZ EMBER!

És akik megismerik életét, szavaiban s tetteiben jellemét, azok aligha tudnak mást mondani, legalább annyit, amit kivégzésekor a pogány katonatiszt, a Százados kiáltott: „Ez az ember valóban igaz volt!”

Nem az elmúlt két évezred, de az emberiség által leélt évezredek arról tesznek tanúságot, hogy az ember Istent kereső lény – s nem kisebb szenvedéllyel keresi – ha nem is lámpával, mint Diogenész – az eszményi embert.

Lám megszületett. „Kétezeréves” születésnapjára készülünk. Itt van. Jézus. Az Emberfia. ÍME AZ EMBER, aki a harmadik évezredre forduló pillanatban és az azt követő években, évszázadokban újra s újra jelen van,

mint egy a sok ember között és mint egyetlen a maga tökéletességében.

Ha gondolkodásunkban eddig eljutottunk, kortársaival tesszük fel a kérdést:

„Kicsoda ez az Emberfia?”

5. „Kicsoda ez az Emberfia?”

Kortársai tették fel először ezt a kérdést. Mi megismételjük a kortársak kérdését. A választ maguk a szem- és fültanúk adják meg az evangéliumokban. Lássuk, milyen ellentétes vélemények alakultak ki róla azok szívében és elméjében, akik látták őt, hallgatták őt, beszéltek vele.

- Jel, melynek ellene mondanak.
- Honnan ennek bölcsessége és csodatevő ereje?
- Jó ember.
- Az Úr az!
- Ő a Messiás.
- Hát Galileából jön a Messiás?
- Ez valóban próféta!
- Ő az Isten Fia.
- Hogy érthet a tanításokhoz, hiszen nem tanult?!
- Ördöge van!
- Ez nem megszállott beszéde. Vagy talán képes arra az ördög, hogy a vakok látását visszaadja?
- Megháborodott!
- Elmer még így nem beszélt!
- Az a csaló.
- Ha nem volna Istentől, nem tehetett volna semmit.
- Magánkívül van.
- Hisszük, hogy Istentől jöttél.
- Hozsanna! Áldott, ki az Úr nevében jön, Izrael királya!
- Látjátok, hogy semmire sem mentek (mondták ellenségei). Az egész világ utána fut.
- Pusztuljon ez! Bocsásd szabadon Barabást!
- Ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről!
- Másokat megszabadított, magát nem tudja megmenteni.
- Ez valóban Isten Fia volt.

Kortársak kérdését tettük fel: „Kicsoda ez az Emberfia?” Láttuk, mennyire ellentétesen értékelték, alkottak róla véleményt a szemes fültanúk. Egyik nap hozsannával éljenezték, másik nap halálát követelték. Volt, aki Isten Fiának ismerte fel és el, más pedig csalónak tartotta.

E könyv terjedelme nem engedi, hogy felsoroljuk, miként vélekedtek az Emberfiáról az elmúlt hús évszázadban. Mit mondtak imádó szeretettel és mit tagadó gyűlölettel?

Legfontosabb azonban, mint mondott Jézus önmagáról? A kérdést, melyet szemtől szembe neki tettek föl, mi magunk is kérdezhajjuk tőle:

„De hát ki vagy te?”

6. „Ki vagy te?”

A kérdés tőlünk így is megfogalmazható: Jézus, kérünk, mutatkozzál be. Te beszélj magadról!

Az evangéliumokban kérés nélkül is „bemutatkozott” az Emberfia. Képekben fejezte ki önmagát.

Én vagyok a világ világossága.

Én vagyok a jó pásztor.

Én vagyok az igazi szőlőtő, Atyám a szőlőműves.

Én vagyok a föltámadás és az élet: aki bennem hisz, még ha meg is halt, élni fog.

Én vagyok az út, az igazság és az élet.

Én vagyok az Élet Kenyere.

Igen, király vagyok.

Én arra születtem és azért jöttem a világra, hogy tanúságot tegyek az igazságról.

A „képek” sokat mondanak, többet sejtetnek, mint pusztán fogalmak s szavak. Vonzóak, igénnyel lépnek fel. Igényli, hogy bár egy Ő az emberek között s bár tökéletes embersége miatt egyetlen, még ennél is *több*. Igazi mivolta túlnő a csak emberin. Alkalmazkodik felfogóképességünkhöz. Személyiségének titkát önvallomásban mondja el.

Éppen akkor, amikor mondta hallgatóinak, hogy „ha nem hiszitek ugyanis, hogy *én vagyok*, meghaltok bűneitekben” – e kijelentése után tették fel a kérdést: ki vagy? És Ő folytatta:

„Amikor pedig fölemelik az Emberfiát, megtudjátok, hogy *én vagyok*, s hogy önmagamtól semmit sem teszek, hanem azt mondom, amire Atyám tanított.”

Tehát azt állítja önmagáról, hogy „*én vagyok*”. Milyen értelemben? Máskor is így mutatkozott be. Egy alkalommal, amikor vízen járva közeledett barátai csónakjához, akik megrémültek, így nyugtatta őket: „Ne féljete, *én vagyok*.” Értetlenkedő tanítványaival közölte: „Bizony mondom nektek: mielőtt Ábrahám lett volna, *én vagyok*,”

Merjük azt gondolni, hogy az Emberfia ma névjegyére íratná: „Én vagyok”.

Emlékezzünk vissza az őstörténetre. Isten az égő csipkebokor természeti tüneményében megjelent. Az őt faggató Mózes kérdésére, hogy mit mondjon, kivel beszélt, mi a neve, Isten ezt válaszolta: „ÉN VAGYOK, AKI VAGYOK.”

Ha Mózesnek Isten e szavakkal mutatkozott be, e szavak, az Ő neve, az Istené, akkor, amikor Jézus a neki feltett kérdésre, „ki vagy”, azt válaszolja: ÉN VAGYOK – akkor feltárta Önmaga titkát, kimondta a „nevében” azt, hogy Ő maga az Isten. Az időfölötti abszolút létmódot jelzik az „Én vagyok” állítások.

Tehát az Emberfia, Jézus az Isten Fia.

Nem értjük félre?

Márk írja le, hogy a törvénytelen perben, Kaifás főpap kérdezte Jézustól:

– Te vagy a Messiás, az áldott (Isten) Fia?

– Én vagyok – hangzott a válasz. – Látni fogjátok, hogy az Emberfia ott ül a Mindenható hatalmának jobbján és eljön az ég felhőin.

– Mi szükségünk van még tanúkra? Hallottátok, hogy káromkodott. Mi a véleményetek?

Mindnyájan halálát követelték, mert ők is úgy értették, hogy Jézus állítja magáról, hogy Isten Fia.

Imájában Jézus ezeket mondja: „Atyám, eljött az óra. Dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen téged.”

Hihetünk az Emberfia bemutatkozásának? Szavainak? Ő maga megértéssel, türelmetlenség nélkül veszi tudomásul, hogy nem könnyű hinni. *Tetteire* hivatkozik.

„Ha szavaimnak nem hisztek, legalább tetteimnek higgyetek.” – „Cselekedeteim, melyeket Atyám nevében művelek, tanúságot tesznek rólam.” – „Higgyétek, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya én bennem. Ha másképp nem, legalább tetteimért higgyetek.”

Milyen tettekre hivatkozik? Olvassuk el az evangéliumokat. Megírták. Olvassuk el újra. Legalább egyszer. A leghatalmasabb tette hívom fel a figyelmet. FELTÁMADT.

Feltámadt és *feltámadása* szüntelen. Cselekedte és cselekszi a világ végezetéig. Az Isten népében. Mindezek után nem lep meg, hogy az Atya Fiának vallotta.

A Jordán folyóban keresztelkedett meg Jézus. Szózat hallatszott az égből: „Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem.”

A Tábor hegyén, három tanítványa társaságában, Péter, Jakab és János előtt színében elváltozott. Emberségén áttündöklött az istenség. Ruhája mint a hó, arca, mint nap, fénylett. Az Atya hangját hallották. „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik, őt hallgassátok!”

Jézus szavait tettei hitelesítik, a mennyei Atya szerelmét Fia iránt a feltámadás jelzi.

A kérdésre „ki vagy te”, válaszolt Jézus. Amennyiben ember képes felfogni, megérteni, hinni, úgy közli, Ő az Isten Fia.

Kérdésünkre azonban visszakérdez, ugyanazokkal a szavakkal, amint tanítványait megkérdezte:

„Kinek tartják az emberek az Emberfiát?”

7. „Kinek tartják az emberek az Emberfiát?”

És Te?

Miért volt szüksége Jézusnak tudni, hogy mit gondolnak róla az emberek? Ő tudta, mi van az emberben. Ő részben szinte költői képekben, másrészt félreérthetetlenül öntudatában élte át és vallotta, vállalva érte a gúnyt, a meg nem értést és a halált is, tudta: Isten Fia vagyok. Miért kérdezte, kérdezi az embereket, kinek tartják, tartjuk Őt?

A kérdést inkább magunkról kellene feltenni. A mások véleménye, ismerete rólunk segítene a sokszor önmagunk előtt kiismerhetetlen valóságunk tisztább látására. Titok vagyunk magunk előtt, titok a másik ember. A látszat mást mutat, mint amit takar. A jót tökéletlenség kezdte ki, a rossz pedig már a tisztulás magját hordozza.

Ő föltette a kérdést önmaga felől, Ő, aki életének egyetlen pillanatában sem „esett ki a szerepéből”. Bármit tett, bármit mondott, áthatotta mélyen megélt *azonosság tudata*: Ő Isten Fia. – „Aki engem lát, látja az Atyát.” – „Mindaz, ami az Atyáé, az enyém.” – „Én és az Atya egy vagyunk.” „Nem magamtól cselekszem, hanem az Atyától, aki bennem cselekszik.”

A kérdést azért tette fel és teszi fel, hogy maguk a barátai döbbenjenek rá valódi énjére. Ők mondják ki a nevét. És próbálkoztak. Jeremiás, Illés, a nemrég kivégzett Keresztelő János. Mi mit tudnánk felsorolni? Napjainkban. Hány kötet telne meg, ha leírnánk, mit tartottak felőle filozófusok, teológusok, tudósok, a barátai, ellenségei, a köznép évszázadokon át. És most. Érdemes mindannyiunkban végiggondolni csak azokat a feltevéseket, amelyekről olvastunk vagy hallottunk. Állították róla, hogy világbarát, mások, hogy világgyűlölő. Társadalmi forradalmár. Korának proletár vértanúja. Rajongó. Mítosz a mítoszok között. Képzelt isten az istenek társaságában. Ember, csak ember. Az elmúlt ötven évben a kérdésre állandó „csalhatatlan s tudományos” válasz volt, hogy nem is létezett. A hit Krisztusának nincs történeti személyben alapja.

Jézus kérdésére, találgatás volt a válasz, azután jött újabb kérdése barátaihoz: „Ti pedig kinek tartotok engem?” Döbrent csend. Érezték, ez döntő, ez húsba-vérbe vágó, nem a kérdés, a válasz sem, hanem a tény, hogyan viszonyulnak az Emberfiához?! S akkor a kérdés pillanatában világosság gyúl Péter apostolban. Kiáltva vallja:

„Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia. Az örök élet igéi nálad vannak és mi elhittük és megismertük, hogy te vagy az Isten szentje!”

A felismerés nyilván meglepte a társakat, sőt magát Pétert is, hiszen aki előttük állt s kért szelíden, az Emberfia az Ember, aki testében Istent rejt, az Isten, aki istenségét emberi testbe burkolta.

Péter nem tévedett! Maga Jézus erősíti meg hitvallásában: „Boldog vagy Simon, Jónás fia, mert a test és a vér nem jelentette ki ezt neked, hanem Atyám, aki a mennyekben van.”

A jézusi kérdés: kinek tartják... Ti pedig kinek tartotok... minden kor *minden emberének* elhangzik. Legszemélyesebben: Te kinek tartasz engem?

A válasz sorsdöntő.

Érdekünkben hangzik föl szívünk legmélyén, tudatalatti világunk ősmélyiségében, ember-és istenkereső gyötrelmes és boldogító ösztönünkben.

Miattam kérdi, miattad kérdi, miattunk kérdi.

Te kinek tartasz engem?

A felismerésen, a válaszon múlik, hogy VAN-E IGAZ ISTENEM ÉS MEGTALÁLTAM-E AZ EMBERT?

Ha ki tudom mondani, nem kell félnem, hogy tévedek. Nem tudás, nem ismeret, nem kényszerű következtetések eredménye az Emberfiában való hit, aki Isten Fia, hanem szinte

evidencia, mert a hit eredete, mint Péternél, a mennyei Atya. Jézus mondja: „Senki sem jöhet hozzám, ha csak Atyám nem vonzza.”

*Ha tudjuk vallani és hinni,
ha még nem tudjuk mondani és hinni,
(ekkor méginkább!)
keresnünk kell a választ:
mi által történt,
hogyan az Isten emberré lett
és az ember Isten életébe felvétetett?*

Ma különösen kell keresni a választ, megismerni vagy újból elmélyedni benne, hiszen ennek a ténynek, valóságkezdetének ünnepeljük a 2000-ik évfordulóját.

8. A megtestesülés által

Isten Fia az Emberfia

Érdekes, az ember a Holdra lép, a Marsra megy, a világűr szinte mérhetetlen távolságú tereiben „tapogat” sajátos sugaraival, csak feltételezett élőlényeknek válaszra váró üzeneteket küld. Az embernek kevés a Föld. Sátrat akar verni az égitestek között. Új otthonra vágyik az Univerzumban...

Vajon nem érdekesebb, hogy az Isten a Földet választotta ki? Neki a Föld kell és az ember. Ő, aki mindenütt jelen van, a Földön otthon akar lenni. Az embert – Neki nem kellett keresnie és megtalálnia – választotta, hogy egyesüljön vele...

E megközelítést Kereszty Rókus teológus úgy ábrázolja, hogy több száz millió ember drámai módon élte meg azt a pillanatot, „mikor az első két amerikai pilóta a Holdra lépett. Mikor a holdkompból kiszállva a Hold könnyű gravitációs terében eksztatikus tánkra keltek, lélekben *mi* is velük táncoltunk. Megértettük, hogy a két űrhajósban valamiképpen az *emberiség* a Holdra lépett.” (...)

Ha a két űrhajós holdra lépése mindannyiunk számára nagy lépést jelentett, összehasonlíthatatlanul nagyobb „lépés” az egész emberiség számára az a tény, hogy a Názáreti Jézusban Isten személyesen emberré lett.”⁹

A Bibliában a történelmi pillanatot, az Isten megtestesülését, mely az „idő közepét” jelenti, Lukács evangélista írja le.

Gábor angyal Názáret városában Mária nevű szüzet keres fel. Köszönti. Beszélgetnek.

– Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Méhedben fogansz, és fiút szülsz. Jézusnak fogod hívni. Nagy lesz ő: a Magasságbeli Fia.

– Hogyan lehetséges ez, hiszen férfit nem ismerek?

– A Szentlélek száll rád és a Magasságbeli ereje borít el. Ezért a születendő szent is Isten Fia lesz.

– Az Úr szolgáló leánya vagyok: történjék velem szavaid szerint. (Lk 1,26-36)

János evangélista lényegre törőbb egyszerűséggel ír. Kétségtelenné teszi, hogy az Emberfia léte nem csupán a földbe gyökeredzik, hanem az Isten *szentháromságos életének személyes társa*.

*„Kezdetben volt az Ige,
És az Ige Istennél volt.
És Isten volt az Ige.
Az Ige testté lett,
És közöttünk, lakott.
Láttuk dicsőségét,
Az Atya Egyszülöttjének, dicsőségét,
Akit kegyelem és igazság tölt be.” (Jn 1,1-3.14)*

A világ teremtését ezekkel a szavakkal tárja elénk a Biblia: „*Kezdetben teremté Isten az eget és földet... Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra...*”

A megtestesülés tényét néhány szóba sűríti János apostol, amint előbb olvastuk. Közli: „Az Ige testté lett.”

⁹ Kereszty Rókus: Jézus Krisztus (Szent István Társulat, 1996. 328. o.)

A teremtés központja az Isten képére teremtett ember. A megtestesülésben Isten az ember képét öltötte magára. Az emberré lett Isten mérhetetlenül több, mint az Isten képére teremtett ember.

A teremtésnek nincs „évfordulója”. A világegyetem korát, az első ember emberré eszmélését, amikor öntudatra ébredt benne az anyag, és lény a határtalanra nyílt meg, az idő folyamában nem lehet rögzíteni. Ám az Isten Fiának megtestesülését, az Emberfiának születését, amivel kettéosztotta az idő folyását születése előtti és utáni időre, és így az idő középpontja lett, meghatározhatjuk és meghatározzuk és van évfordulója.

2000. évben A MEGTESTESÜLÉS TÉNYÉT, ISTEN EMBERRÉ LEVÉSÉT, AZ EMBERFIA SZÜLETÉSÉT, ennek kétezredik évfordulóját ÜNNEPELJÜK.

Mit jelent ez önmagában és a harmadik évezrednek? Gondolkodjunk tovább.

Az Isten Fia emberré lett.

Vitathatatlan, hogy ez titok.

A titok nem olyasmi, amit még nem ismertünk meg, de majd feltárunk. A titok „kifürkészhetetlen” számunkra, mely megvan. Nem mi hozzuk létre. A titok nem az emberi megismerés még fel nem tárt tárgya, hanem „a meghódíthatatlan horizont, ami uralkodik összes megértésünkön... az a sajátosság, ami mindig és szükségszerűen jellemzi Istent.” (Rahner)¹⁰

Az Emberfiában Isten testesült meg. Mennél valóbb valami, annál mélyebben titok. Mennél titokzatosabb, annál inkább Istenről szól. Az ember törekszik mélyére hatolni. A Megtestesülés tényét közelítsük meg először Teilhard de Chardin gondolataival:

„Semmi sem léphet a Világegyetembe, ha nem belőle, ebből a Világmindenségből jön elő. Minden csak az Anyag útján vegyülhet a dolgok közé: azáltal, hogy kiemelkedik a sokaságból. Lehetetlen volna elképzelni, hogy Krisztus valami mellékúton lopakodott volna a világba. A Megváltó csak úgy hatolhatott a Kozmosz szövetanyagába, csak úgy áradhatott a Mindenség vérébe, ha előbb az Anyagba oltódott, hogy azután megszülessék benne: nem csökkentette a Megváltó, hanem megszentelte a Föld-anya teljességét.

Azok a csodálatos idők, amelyek megelőzik az első Karácsonyt, nem üresek, belőlük sem hiányzik Krisztus; őket is hatalmas befolyása járja át. Fogantatását készítik elő a kavargó kozmikus tömegek és ennek érdekében rendeződnek a bioszféra első életárjai. Születésének előkészítése miatt gyorsul meg az ösztön fejlődése, s a Földön érte feslik ki a gondolat virága. Balgatag módra ne türelmetlenkedjünk amiatt, hogy időtlen időig kellett várnunk a Messiás eljövetelére. Hogy Jessze törzse kihajthasson, s az Emberiség kivirágozhasson, ahhoz sok minden kellett:

*az ősember gigászi és névtelen küszködése,
Egyiptom hosszan érlelődő szépsége,
Izrael nyugtalan várakozása,
a keleti misztikák lassan felszálló illata,
a görögök agyonfinomult bölcsessége.*

Mindez az előkészület kozmikusán, biológiailag volt szükséges, hogy Krisztus az Emberiség színpadára léphessen. S mindezt a munkát az Ő lelkének, aktív és teremtő hajnala serkentette, mert ez az emberi lélek volt arra kiválasztva, hogy új élettel járja

¹⁰ K. Rahner: Teológiai Kiszótár (Szent István Társulat, 740. o.) A hit alapjai (Szent István Társulat, 1983. 236. o.)

át a Mindenséget. Amikor Krisztus megjelent Mária karján, az egész Világot kezdte magasba emelni.

Krisztus először is saját magában tapasztalta meg az egyéni emberi szívet, azt, amely kínjainknak és boldogulásunknak forrása. De benne nemcsak egy ember volt, hanem az Ember; nemcsak, a tökéletes, az ideális Ember, hanem a totális Ember, az, aki saját tudata mélyén minden ember tudatát egyesítette. Próbáljuk csak egyetlen Óceánba gyűjteni mindazt a rengeteg szenvedést, reményt, félelmet, küszködést, boldogságot, aminek minden egyes ember csak kis cseppje. Ebbe a határtalan tengerbe merült Krisztus és minden pórusan át az egész szívtá magába.”¹¹

A titok hegy, mely valóság, csak meg kell mászni, el kell indulni a csúcsra, még akkor is, ha legtetéjére nem érünk fel. A hegy lenyűgöz. Így a titok is. Prohászka Ottokár püspök a Megtestesülést a következőkben közelítette meg.

„A végtelen Isten miképp lett ember, hogy lett azzá, fölfogni képtelen vagyok. Csak érzem szívem dobogósán s mellem pihegésén, hogy csak Ő képesít annak némi megértésére. Tagadok minden emberit: dicsőséget, nagyságot, hírnevet, tudományt, fényt s trónt, mindent, mi imponál, mindent, mi elragad: s megtalálom a megtestesült Istent.

Született: ha született, gyermek lett, ha gyermek volt, gyöngye lett; gyöngye, mert emberi eszökhöz nyúlt. Az igazságot emberi gondolatokba foglalta, emberi szóval adja elő. Velünk szemben úgy áll, mint ember emberrel szemben. Terveit, szándékait, gondolatait közli velünk, s mi azokat elfogadhatjuk s elvethetjük; a szabadság talajára áll s fölhív, hogy kövessük, s mi követhetjük vagy elhagyhatjuk. A kegyelem titkos ereje ugyan közreműködik vele, de ez az erő is titokzatosan alkalmazkodik hozzánk, erőszak, s kényszer nélkül.

Az inkarnáció. (Megtestesülés.) Az ember nem élhetett meg a testbe öltözött Isten nélkül. Kellott, hogy a Végtelennek emberarca, szerető tekintete, igés ajka legyen, és kellott, hogy a mennyei Szeretet emberszívben lüktessen végig egy földi életet. Ah, ez, ez mindennek a beteljesedése! Ez minden szomjazásunk kielégítése, ez a valóságos Isten-corpora (Isten-test), olyan, mint mi vagyunk, és sugárzó homloka, imádságos emberhangja van, áldó keze és leboruló térde van, édesanyja szötteésébe járt közöttünk, és szentséges lábának körvonalát útjaink porába nyomja. És szíve van, igazi véres emberszíve, hogy legyen nekünk egy biztos, ragyogó Isten-nyitok, ahonnan ölelésnyire sincs a Végtelen.

Istenem, mit tegyünk, mikor az inkarnáció valósága ránk borul?! Az Isten lett emberré! Rémséges és ésszavaró tény; mily radikálisok leszünk; mily áldozatosak, mily vigyázók, mily törekvők, az Isten, az Isten lett ember! Ó, imádjuk, hálálkodjunk, tenyerünkön hordjuk, minden szavát aranygyöngy gyanánt fogjuk föl, vonásait élvezzük; kellemeibe, szépségébe, áldott lelkébe, szívébe merüljünk.”¹²

Az Emberfiának, Jézus Krisztusnak jelentőségét a tudományos lélekismeret szempontjából és saját tapasztalatából a modern lélektan nagy alakja, C. G. Jung az alábbiakban látja.

„Tökéletességünk azonban Krisztus, mivel Ő jelenti a tökéletes istenképet.

¹¹ Teilhard de Chardin: Út az Ómega felé (Szent István Társulat, Bp. 1980. 391. o.)

¹² Prohászka Ottokár: Összegyűjtött munkái XXIII. k. 146. és 191. o.; XVII. k. 630. o.; VII. k. 266. o.

Már a nagy világvallások, mint például a buddhizmus és a kereszténység is helyet biztosítottak az ember számára – mindegyik a maga módján –, sőt a kereszténység ezt a tendenciát még azzal a dogmával is aláhúzta, hogy maga Isten lett valóságos emberré. Ezt az elismerést a világ egyetlen pszichológiája sem szárnyalhatja túl.

Krisztus szemlélteti mélymagunk archetípusát. Az isteni vagy mennyei jelleg teljességét jeleníti meg, azt a megdicsőült embert, istenfiát, aki bűn nélkül való, sine macula peccati... Krisztus az igazi imago Dei: Isten képmása, akinek hasonlatosságára lett teremtve a mi belső emberünk láthatatlanul, testetlenül és halhatatlanul.”¹³

K. Rahner, korunk teológiai gondolkodására egyik *legmélyebben* ható hittudós hosszan elmélkedik a megtestesülésről, annak jelentőségéről. Tőle egyetlen gondolatot idézek.

„A Teremtőről elmondhatjuk még az Ószövetségi Szentírással, hogy Ő a mennyben van, mi meg a földön. De arról az Istenről, akit Krisztusban vallunk meg, azt kell mondanunk, hogy pontosan ott van, ahol mi vagyunk, és csakis ott található meg. Ha pedig közben végtelen marad, akkor ez nem azt jelenti, hogy az Isten végtelen is, hanem hogy maga a véges ember tett szert végtelen mélységre.”¹⁴

Az idézett írásokból elénk sejlik nem csupán a megtestesülés titkának kifürkészhetetlen ténye, gazdagsága, hanem elénk fénylik, hogy mit jelent: Isten lett emberré. Gál Ferenc teológiai professzor erről így tanít:

„Isten megjelenése új kezdet, de nem idegen jelenség, Jézus működése igazolja, amit Pál apostol megállapít, hogy „Isten jósága és emberszeretete” öltött benne testet (Tit 3, 4). A minőségi változást csak ellentétekkel lehet szemléltetni:

Jézus az időben az örökkévalóságot képviseli, a földön a mennyet, a természetben a természetfelettit, de úgy, hogy az időt bevezeti az örökkévalóságba és ott a természetes földi élet megtalálja az égi teljességét. Befelé is ő a harmónia biztosítója, mert az ösztönnel szemben hangoztatja a lélek uralmát, a gyűlölettel szemben a szeretetet, az önzéssel szemben a nagylelkűséget. Minden vonalon az Ő teljességéből merítünk. A betlehemi gyermek tehát valóságos Isten és valóságos ember. Ez a születés Máriát felemelte az istenanyai méltóságra, nekünk pedig meghozta az istengyermekség kiváltságát.”¹⁵

A két évezredes évforduló miatt föltétlen hangsúlyoznunk kell azt az igazságot, melyet Kereszty Rókus ciszterci teológus fogalmaz meg érthető élességgel.

„Az emberiség vallási központja megjelent a történelemben: neve a názáreti Jézus, foglalkozása vándortanító, galileai tájszólással beszélte az arám nyelvet, tanulatlan halász emberekből toborzott tanítványokat, mondanivalóját a provinciális zsidó társadalom képein keresztül értettette meg hallgatóival, letartóztatása után védtelen fogoly, akit két lázadó között Poncius Pilátus keresztre feszítettetett.

Itt találkozunk a MEGTESTESÜLÉS BOTRÁNYÁVAL legélesebben: azt valljuk hogy ISTEN TELJESSÉGE EGYEDÜL EBBEN A TÉRBEN ÉS IDŐBEN KORLÁTOZOTT EMBERBEN TESTESÜLT MEG.”¹⁶

¹³ C. G. Jung: Gondolatok a vallásról és a kereszténységről (Kossuth Kiadó, 1996. 47., 52., 58. o.)

¹⁴ Karl Rahner: A hit alapjai (Szent István Társulat, 1983. 245. o.)

¹⁵ Gál Ferenc: Dogmatika 291. o.

¹⁶ Kereszty Rókus: Jézus Krisztus 332-333. o.

Aki csendet biztosítva magának, elmélyülten végigolvasta a bibliai leírás egyszerűsége mellett az emberi megközelítéseket –

ha hisz az Isten megtestesülésében, új mélységek tárulhattak eléje, –

ha még nem hisz, most rádöbbenhet a keresztény tanítás lényegére, miszerint:

Isten lett ember.

Akiben testet és vért öltött, annak neve JÉZUS KRISZTUS, kinek történetiségét a hozzáértők nem vonják kétségbe.

Az Ő születésének közel kétezer éves évfordulóját ünnepli – imádva vagy cáfolva – 2000-ben a világ.

Ha ennek a Jézus Krisztusnak, aki hetvenszer nevezte magát Emberfiának, kétezer éven át jelentős befolyása volt az emberiség történelmében – sőt már előtte –, akkor ugyanennek a Jézusnak, az Emberfiának nem lesz kisebb befolyása a harmadik évezredben sem!

Oly erővel és hatással volt jelen az emberiség életében, melyhez hasonlót sem tudunk felmutatni.

Ő embersége mellett valóságos Isten, aki legteljesebben szabad, és szabadnak teremtette az embert.

Mindig választani kell.

Az emberiségnek.

Az embernek.

Jézust vagy Barrabást?

Őt választjuk?

Ő mit akar a harmadik évezredben? Mi mit várhatunk Tőle a harmadik évezred kezdődő éveiben?

Vagy ne törődjünk vele?

9. Elkerülhetetlen

Megtehetjük, hogy nem törődünk Jézus Krisztussal. Elkerüljük közömbösen, kételkedve, tagadásba rejtőzöttén vagy talán üldözni kezdjük Őt. Megtehetjük. Ám sikerül Őt elkerülni?

Jézus halála után két tanítványa Jeruzsálemből az Emmausz nevű faluba indult. Reménytelenül, hitüket veszítve. Halott szeretett Mesterük. Az úton melléjük szegődött egy idegen. Beszélgettek. Vacsorára hívták. S akkor felismerték, az „idegen” maga a Jézus Krisztus volt. – Ők távolodtak tőle, ám Ő „utolérte” őket.

Lehet nem törődni vele?

Közismert Saul története, aki szélsőséges meggyőződéssel haragudott a keresztényekre, s a zsidó illetékesek megbízásából Damaszkuszba indult üldözni Krisztust s híveit. Mi történik? Mauriac zseniálisan fogalmazza meg, hogy a feltámadt Jézus „már ott bujkál a Jeruzsálemből Damaszkuszba vezető út kanyarulatánál, és lesi Sault, az ő szívből szeretett üldözőjét. Ezentúl már minden ember életében ott leselkedik majd ez az Isten.” És Saulnak megjelenik, szól hozzá és a Krisztus üldözőjéből a hatalmas hatású Krisztus-hirdető Pál, a nemzetek apostola lesz.

„EZENTÚL MÁR, MINDEN EMBER ÉLETÉBEN OTT LESELKEDIK MAJD EZ AZ ISTEN.”¹⁷

Ki lenne képes felsorolni csak a világnagyságra szert tett embereket, akikre nem hiába leselkedett az Emberfia. És a névtelen milliók, akik nem akartak Vele törődni és mégis találkoztak Vele...

Ady Endre „Az Isten-kereső lárma” című versében vallja:

*„Próbáltam sokféle mesét,
De hajh, egyik, se volt elég:
Szívemben, idegimben
Kiabáló, nagy lárma
Téged keres Fölség,
Isten, a tied minden.”*

Babits Mihály „Az elbocsátott vad” címet adja annak a versének, melyben írja, úgy érzi, valaki őrzi és nézi őt, „tán az Isten.”

*„Már gyermekül vermébe ejtett
s mint bölcs vadász gyenge vadat,
elbocsátott, de nem felejtett:
szabadon sem vagyok szabad.”*

A küldetése elől menekülő, szökni próbálkozó Jónás prófétának pedig együttérzőn adja e szavakat a szájába:

*„Most már tudom, hogy nincs mód futni tőled,
s aki nem akar szenvedni, kétszer szenved.”*

József Attila „Keresek valakit” címmel panaszolja, szinte vággyal tele zokogja a lelke:

¹⁷ Mauriac: Jézus élete (Athenaeum Kiadó, 295. o.)

*„Keresek Valakit, s nem tudom, ki az?
A percek, robognak, tűnik a Tavasz,
s, nem tudom, ki az.*

*...
Lelkem elröppen a Végtelenbe,
tovább nem vágyom arra az egyre,
a Végtelenbe.”*

Váczi Mihály költőnk sem térhetett ki Isten elől. Az „Anyám, add ránk áldásodat!” című költeményében elmondja, hogy templomban látja imádkozó anyját. Istenét nem kívánja elrabolni, a maga hite más, csak arra kérné, anyja áldja meg.

*„De az fáj, jaj csak. az fájna,
ha meghalni úgy találna,
hogy mindarra, mit én hittem,
hiszek, s mire sorsom tettem,
áldását ő nem adná rá,
két szent karját ki nem tárná,
mosolyogva, életünkre,
s nem tenné kezét fejemre,
elrebegve: – „Hát segítsen
meg titeket a jó Isten!”*

Az Istent kereső lárma kiabált az ő szívében is. Erről tanúskodik a gondolatokban, kérdésekben gazdag költeménye: „Valami nincs sehol.” Szinte jajgató kétségbeeséssel állapítja meg, hogy a Mindenségből, a Világból, az Egészből, az Emberből hiányzik valami. „Valami nincs sehol!” Ezt kell bevallani és

*„Újra kezdeni mindent e világon,
– megteremteni, ami nincs sehol,
de itt van mindnyájunkban mégis,
belőlünk sürgetve dalol,
újra hiteti, hogy eljön
valami, valamikor, valahol...”*

Itt van mindnyájunkban... „Ezentúl, minden ember életében ott leselkedik majd ez az Isten.”

Istent a megtestesülés óta nem lehet kikerülni.

Elkerülhetetlen.

Költőket idéztem, ugyanis ők tudják megfogalmazni azokat az élményeket, melyeket majd minden ember átél vagy átélhet. Ezért az ő vallomásaikat folytathatja e könyv írója és olvasója egyaránt. Kinek nincs élménye, hogy „érezte”: valaki nézi, őrzi, lesi? Ha még ilyen tapasztalat nem volt, akkor éberén figyeljen. Nemcsak mi keressük Istent, Ő is keres minket. Ő előbb szeretett bennünket, mint mi Őt.

Kétségtelen, számosan vannak, akiknek elfogadhatatlan Jézus Krisztus, mint Istenember. Az ő találkozásuk az Emberfiával megtörténhet? Megtörténik. Hogyan? Rahner róluk írja a következőket:

*„Sokan találkoztak már Krisztussal, akik nem tudták, hogy azt ragadták meg,
akinek életébe és halálába zuhanva saját boldog, megváltott sorsukra találtak rá, akik*

nem tudták, hogy azzal találkoztak, akit a keresztények joggal neveznek názáreti Jézusnak.

Isten és Krisztus kegyelme jelen van minden olyan valóság lényegéként, amelyet egyáltalán választhatunk. És ezért nem olyan könnyű bármihez is nyúlni úgy, hogy ne kerülnénk kapcsolatba Istennel és Krisztussal, akár elfogadjuk, akár elutasítjuk, akár hiszünk Benne, akár nem.

*Aki tehát szótlán béketűrőssel
(helyesebben: hittel, reménnyel és szeretettel)
elfogadja létezését, azaz emberségét
– még ha nem jut el hozzá semmiféle
kifejtett szóbeli kinyilatkoztatás –
aki olyan titokként fogadja el létezését,
amely az örök szeretet titkához menekül
és a halál méhében az életet hordozza,
az Krisztusra mond igent,
ha nincs is tudatában.
Mert aki eloldozza magát és ugrik,
az nemcsak, odáig zuhan a mélységbe,
ameddig kimérte.*

*AKI EGÉSZEN ELFOGADJA EMBER VOLTÁT
(BELEÉRTVE TERMÉSZETESEN A MÁSIK EMBER VOLTÁT IS),
AZ AZ EMBERFIÁT FOGADTA EL,
MERT BENNE FOGADTA EL ISTEN AZ EMBERT.*

*És ha a Szentírásban az áll, hogy aki szereti felebarátját, betöltötte a törvényt,
akkor ez azért a végső igazság, mert maga Isten lett a felebarátunk,
és ezért minden egyes felebarátban mindig ezt az egyetlen felebarátunkat szeretjük
és fogadjuk el, aki a legközelebb áll hozzánk és egyúttal a legtávolabb is van
tőlünk.”¹⁸*

Rahner teológiai meggondolását elolvasva, megértve, akár hit tölti be a szívünket, akár még keresünk, kételkedünk, döbbenet kell látnunk: Isten olyan valóság, aki Jézus Krisztusban a megtestesülés által olyan közel került hozzánk, mint amilyen messze van tőlünk. És bizonyítva látjuk az író Mauriac költői megállapítását: „Ezentúl már minden ember életében ott leselkedik ez az Isten.”

Elkerülhetetlen.

Miért is kerülnénk el?

Neki szüksége van ránk, nekünk még inkább Őrá.

¹⁸ Karl Rahner: A hit alapjai 247. o.

10. Ugyanazt mondja. Ugyanazt? Ugyanazt!

*JÉZUS KRISZTUS, az Emberfia
belépett az idő történelmi folyamába
és születésével új évezredet,
a tőle számított elsőt megkezdte,
aztán megkezdte a másodikat
és most nevével kezdjük a harmadikat.*

*Mit mondott akkor,
amikor új történelmi szakaszt nyitott?
Mit mondott a második évezredben
és mit mond ma
a harmadik évezred küszöbén?
Bír-e még egy évezredet,
hogy a negyedik és az ötödik is
Vele kezdődjék, Átala éljen
és Benne valósuljon meg?*

*Ember Ő,
akinek kora évezredekkel mérhető,
jövője évezredekre várható
és az időtlen Örökbe ér.*

*Ember és ISTEN Jézus Krisztus –
mit mond ma
és mit mond a következő években,
évszázadokban, évezredekben?*

UGYANAZT, UGYANAZT, UGYANAZT,

amit tanított, elbeszélte, parancsolt, megélt, tetteiben megmutatott, ugyanazt mondja ma is, amit akkor hagyott választott apostolaira és megparancsolta nekik:

*„Én kaptam minden hatalmat mennyben és földön.
Menjetekek tehát,
tegyetekek tanítványommá minden népet,
kereszteljetekek meg őket
az Atya és Fiú és Szentlélek, nevében,
és tanítsatekok őket mindannak megtartására,
amit parancsoltam nektek.” (Mt 28,18-20)*

Ugyanazt mondja ma, mint amikor az időben és térben köztünk élt. Ugyanazt? Van, aki ezen elcsodálkozik, van, aki megbotránkozik, pedig ez a természetes.

Az igaz, hogy „más” idöket élünk, más történelmi helyzet van, más a társadalmi berendezkedés. Mekkora változás a kultúrában, hol tart ma már a civilizáció, a technika az emberi „idegrendszer” megközelítő érzékenységgel dolgozik. Így igaz. De változott-e az *Ember?* Mert Jézusban, az Emberfiában Isten az *emberhez* szólt. Az ember pedig öntudatra ébredésétől napjainkig eltelt évezredek alatt fejlődő változásai mellett is lényegében *ugyanaz* maradt.

Az igaz, hogy ma már nem számárháton, hanem szupersonikus repülön utazik; nem cserépre ír, hanem papírra; hangját nem kürt viszi, hanem szavát és arcát az Internet továbbítja a Föld minden zugába. Lándzsa helyett atommal harcol, az anyag szerkezetét

bonyolultságában tökéletesebben ismeri. Kevés neki az erdő, mező, sivatag, hogy sátrat verjen, a világűrbe utazik. Mindez azt mutatja, hogy az élet színpadán jelentősen megváltoztak a „jelmezek” és a „kulisszák”, melyekben az ember él, és megváltoztak az „eszközök”, mely által dolgozik,

de az emberi természet lényege változatlan maradt. Lényegében ugyanaz, mint évezredekkel ezelőtt.

Vajon az ember természetében nem az öfenntartás és fajfenntartás éltető ösztöne uralkodik?

Vajon az ember változatlanul nem az érzelem, az értelem és akarat szövevénye?

Az ember szívében ma másképp örvénylik a Hatalom, a Gazdagság és a Hírnév kísértő ösereje? Gyöngült vajon a test olthatatlan érzéki szomja, mely a nemiségben és az étkezésben jelentkezik?

Kevésbé nyitott a szellem nyugtalansága, mely életet, létet, a mindenséget, Istent faggatja miértjeivel?

Nem kínozza olykor büntudat?

Archimédesz csak egy fix pontot keresett, hogy sarkaiból kimozdítsa a Földet, a ma embere nem hasonló ösztönzést érez, hogy a Világegyetem felett mutassa meg erejét?

Hamvas Béla „Anthologia humana” címen állította össze az elmúlt ötezer év bölcsességét. Könyvének előszavában írja:

„Az emberi lét nagy témái nem változtak. Mindig ugyanarról volt szó: Laocéné, Origenésznél, Eckhart mesternél, Emersonnál. Az emberiséget éppen az teszi, hogy létének minden témája örök.

Külsőségekben az emberi élet mindig ilyen volt, mint ma: éhség, háború, zavar, betegség, vizsály, nyomor, szenvedés. De a külsőségek alatt, abban a misztikus átlényegülésben, amit áldott történetnek hívunk, azóta, amióta e könyv első szavait leírták, öt évezred múlt el. Lehet, külön-külön nem vagyunk többek – az egész mégis több...

Sem az egyes ember, sem az egész emberiség az idők folyamán nem lett okosabb, sem jobb, sem boldogabb, sem értelmesebb. Érettebb lett. Novalis mondja: «Az ember nem tesz egyebet, mint folyton hazatér.» Az emberiség sem tesz mást. Végleges hazatérésünkhöz ötezer évvel közelebb vagyunk.

Az egész roppant szimfóniának tulajdonképpen egyetlen fő témája van. A téma végtelen egyszerű. Az egész ennyi: embernek lenni.

Az emberi szív saját képétől megtermékenyítve már megszámlálhatatlan évezredek óta teherben van és várandós: önmagával. Önmagát akarja megszülni irtózatossá, megmérhetetlen kinnal és megrendítő állhatatossággal. Ez az egyetlen fontos abban, ami eddig történt; ez az egyetlen értékes, ami történni fog.”¹⁹

Igen, erről van szó. Az ember természete lényegében nem változott. Erről tesz tanúságot a tudomány, a tapasztalat és a sok ezer éves szellemtörténet, melyből már kétezer évet velünk élt az emberiségbe testesült Isten Fia. Mást nem akart és ma sem akar, mint az önmagával várandós emberiségnek segíteni, hogy megszülessék az Ember. Ez volt és ez ma a célja. Az embert rontó bűn terhét, mint ősi terhét levette az emberiség válláról, mikor meghalt. A lehetőség, hogy teljes emberi életet éljen az ember, még azzal nincs adva, hogy vétkeiktől

¹⁹ Hamvas Béla: Anthologia humana (Életünk Kiadó 1990., 14., 16. o.)

megszabadulhat, ahhoz még más is kell. Erről tanított, mikor a földön járt és erről tanít ma is. UGYANAZT mondja, mint időszámításunk kezdete után a 26-30. években.

Kérem olvasómat, még ne fáradjon ki. Ha eddig velem tudott együttgondolkodni, akkor már látja, hogy nem botránkoztató a szó: „ugyanazt”, hiszen az Emberfia az emberhez szólt és akar szólni. Az embert, az egyes embert és mindenkorban élő emberiséget, még az önmaga előtt is ismeretlen mélységeiben, igaz törekvéseiben, vágyaiban akarja megszólítani.

Ugyanazt mondja ugyanannak az embernek ugyanő. Igen, Róla jelenti ki Pál apostol: **JÉZUS KRISZTUS UGYANAZ TEGNAP, MA ÉS MINDÖRÖKKÉ.**

Ő maga pedig kijelentette, mielőtt Ábrahám lett volna: Ő van. Oly természetességgel mondja magáról, hogy megfeszítik, meghal, feltámad és majd az ég felhőin eljön ítélni élőket és holtakat. Ugyanaz a názáreti Jézus. Mint aki nem lenne az időben. Idő-feletti. Időn-kívüli. Ugyanaz. Örök. „Ég és föld elmúlnak, de az én szavaim el nem múlnak.” A harmadik évezredben sem. Hallgassuk, mit tanít.

11. „Én pedig mondom nektek”

Ha napjaink kialakult világnézeteit elemezzük, helyesnek találjuk Ratzinger bíboros megállapítását, miszerint a mai közgondolkodásra jelentősen hatott az utóbbi évszázadban a politika, mely megváltásként jelentkezett, sőt megváltó akart lenni. A politika úgy vélte, ismeri a történelem szerkezetét s azt befolyásolhatja. Isten akart lenni és démonivá vált. Utolsó kísérlet erre a marxizmus, mely a történelmi cselekvés helyes útját kívánta meghatározni. „Mindezt látszólag szigorúan tudományos módszerekkel alapozta meg, a hit helyébe a tudást helyezte, a tudást pedig gyakorlattá tette, s ebben rejtett félelmetes vonzereje. A vallások összes beváltatlan ígéretei egyszerűen megvalósíthatónak tünnek egy tudományosan megalapozott politikai praxis révén. Ennek a reménynek a meghíúsulása rettentő kijózanodást hozott magával, amelyet még távolról sem sikerült feldolgozni... Az emberi problémák tudományosan megalapozott megoldásának egyetlen rendszere csődöt mondott, és ez csak a nihilizmust vagy legalábbis a totális relativizmust juttatta érvényre.”²⁰

Mind a nihilizmust, mind a relativizmust tapasztaljuk a mindennapi életben. Terjed az a felfogás, miszerint nem létezik érték, nem létezik semmiféle norma. Sokan elfogadják az érték létezését, ám kétségbe vonják érvényesíthető törvényeit.

Minden megkérdőjelezhető. Kétséget lehet támasztani a tények felé. Ha ez az általános kételkedés eluralja értelmünket, akkor a teljes bizonytalanságba vezet, önmeghasonlásba sodor és a „semmi” partjai felé visz.

Ki hisz ma az emberben?

Ki látja a Világmindenség értelmét?

Isten nem „halott istenként” tűnik fel?

A kétségekben vívódó embert megerősítik az elmúlt évtizedek háborúi, tömeggyilkos táborai, tömeges kínzások kegyetlenkedései. És emellett terjed a „nyolcadik főbűn”, a butaság, mely elsötétíti az emberfőket. Megrendítő a nemtudás az emberi alapkérdésekben: *honnan, miért, hová?* A butaságot pedig terjeszti s mélyíti a szórakoztatás, melynek segítségével uralkodni lehet az emberen és népeket tesznek vele idiotákká.

Az értelmetlenségbe és szellemi restségbe bénuló világban ki ad értelmet és hitet az emberbe – hit legyen önmaga és mások iránt;

a világmindenségbe – nem a pusztulás, a beteljesedés felé halad;

Istenbe – aki nem halott, hanem az Élet és az élők Istene?!

Csak annak van erre hatalma és tudása, aki egy az emberek közül, egyetlen Ő közöttünk és Ő a FIÚ, az Isten Fia.

„ÉN PEDIG MONDOM NEKTEK” – hangzott fel ajkából nemegyszer, sokszor.
„BIZONY, BIZONY MONDOM NEKTEK” – és mondja *ma* is, nekünk és mondja holnap és még ember él a földön.

Az Emberfia, amit mondott, „csak” mondta, nem érvelt, nem bizonyított, hanem *állította* igazságait. Megtehetette, mert szavai mögött teljes istenismeret és tökéletes emberismeret állott. – „ÉN PEDIG MONDOM NEKTEK” – mi pedig HALLGASSUK ŐT!

A XX. század megrázkódtatásait sikerült túlélnie az embernek. (Talán sikerült volna el is kerülni vagy csökkenteni azok károkozásait, ha hallgattunk volna jobban Jézusra.) Négy megrázkódtatást tartanak számon: kommunizmus, fasizmus, dekolonizáció, glasznoszty.

²⁰ Ratzinger: A hit és a teológia mai helyzete (Mérleg 1997/2 148. o.)

László Ervin filozófus szerint az „ötödik megrázkódthatás” elemei a túlnépesedés, a szegénység, a militarizáció, a környezet károsodása és a globális felmelegedés. Oka elsősorban az *ember*. Az emberen áll vagy bukik jelene, különösen a jövője. A filozófus szerint ez a világméretű átalakulás kínai értelemben *válság, veszély és lehetőség*. „Ha a veszélyt el akarjuk hárítani és a lehetőséget megragadni, a világ jobb megértésére kell törekednünk.”²¹

Az ember, a világ, az Isten, „jobb megértése” alapja annak a *hitnek*, mellyel a megjelent válság veszélyét az ember el tudja kerülni és a XXI. században – két év múlva – él azzal a lehetőséggel, mely előrébb, tovább viszi a mindenség fejlődését. Csak hallgatni kell arra, aki így szól hozzánk:

„ÉN PEDIG MONDOM NEKTEK”

---

²¹ László Ervin: *Döntés előtt* (KIT Képzőművészeti Kiadó, 1994. 37. o.)

12. Az emberről

Ember. Ki mit gondol róla? Értékeli vagy megveti? Senki felsorolni nem tudná, hogyan vélekednek írók, bölcselek, vallások, köznapi emberek az emberről. A magunk vélekedését most gondoljuk el. – Kinek van igaza? Mely meggyőződés közelíti meg az ember lényegét? Jézus Krisztus egyikkel sem vitatkozik. Ő állítja igazságait az emberről. „ÉN PEDIG MONDOM NEKTEK!”

*„Úgy szerette Isten a világot, hogy Egyszülött
Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz,
el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16)*

Jézus szerint tehát az ember az, akit szeret az Isten. Nagyon szeret, hiszen Fiát küldte el, adta oda, hogy élete legyen és minél bőségesebb élete. Örök élete. Az Atyaisten szeretete mellett vallja meg a Fiú szeretetét: „én szerettelek titeket”. (Jn 13,25)

Akit szeretnek, az értékes. Akit szeretnek, annak ezzel a szeretettel már adva van az élet értelme. Hátha még ez a szeretet, mivel Istené, végtelen? Az ember értékét az Emberfia kiáltva mondja:

„Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelke azonban kárt szenved? Mit is adhatna az ember lelkéért cserébe?” (Mk 8, 35)

Képzeljünk el egy kétkarú mérleget. Egyik serpenyőjébe az embert tesszük, úgy ahogy van, testestül-lelkestül, erényeivel és bűneivel együtt –, a másik serpenyőbe minden gazdagságával, egész valóságával a világmindenséget. Jézus mér. És ekkor kiáltja, hogy egyetlen ember többet ér, mint az egész világ, mely rajta kívül létezik.

Oly értékes az ember, hogy egyedül részére lehetséges egyetemes vágyának teljesülése. Az ember vágya: az érzékelhető valóságon túl egyesülni valami többel, a Végtelennel, a Tökéletessel. A teljesítés módját Jézus megoldja. Ő a Fiú, aki Isten és ember, akiben egységben él az isteni és az emberi természet. Emberségünket az ő történeti valóságában bevitte az Isten életébe. És minket?

Az Utolsó Vacsorán kezébe vette a kenyeret, kezébe a bort. Elmondta fölöttük átváltoztató hatalmas szavait: „Ez az én testem és ez az én vérem.”

„Az én testem valóban étel s az én vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véreimet, bennem marad, és én őbenne. Amint engem küldött az élő Atya és én az Atya által élek, úgy aki engem eszik, én általam él.” (Jn 6,55-58)

Jézus Krisztus tehát vallja az emberről, hogy az ember, akit Isten szeret; az ember értéke semmihez nem hasonlítható; az embernek lehetséges Istennel élni.

„Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségesen legyen.” (Jn 10,10)

A bőséges élet az, melyre vágyunk, melyet akarunk: (nem-létünket elképzelni sem tudjuk) élni halhatatlanul.

*„Én vagyok a feltámadás és az élet: aki bennem hisz, mégha meg is halt, élni fog.”
(Jn 11,20)*

Az örök élet lényegéről sem hagy kétséget.

„Az örök élet az, hogy ismerjenek téged, egyedül igaz Istent és akit küldöttél, Jézus Krisztust.” (Jn 17,3)

Mindez oly szép, oly nagyszerű, ám „ismerve” az embert, felmerülhet bennünk a kérdés, mindez igaz is: Nem tévedett Jézus? „Tudta Ő, mi lakik az emberben.” (Jn 2,25) Hogyne tudta volna? Asszonytól született, megkóstolta könnyeink sós ízét, véres sebeket szenvedett, halálfélelem szorongatta szívét. Kísértést állt ki. Örült emberi örömeinknek. Tudta ő, mi lakik az emberben, hiszen vallási és állami hivatal figyeltette, törbe akarták csalni, életére törtek, elfogták, jogtalan perben elítélték. Az emberek tették ezt vele. Az ember, aki képes „istengyilkosságra” is. Ő mégis állította, amit tanított. Megismertük az emberről. Ő nemcsak azt tudta, hogy az embert Isten szereti, nem csupán értékét jelentette ki, de tudta a bűn hatalmát, és az emberi szív lehet a bűn fészke is. Ezért mondta:

„Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket.” (Mt 9,11)

„Tartsatok bűnbánatot.” (Mt 4,17)

„Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot.” (Mt 9,13)

Ő nem tévedett az ember éltekelésében, tudta: az Atya teremtő szeretettel van az ember iránt, az Ő szíve tele szeretettel – a Fiú szeretetével – az ember iránt. Irgalommal megbocsátott a tékozló fiúnak példabeszédében, a bűnös asszonynak, a csaló kereskedőnek, a házasságtörő asszonynak, a jobb latornak és mindenkinek, akik a kereszten megölték: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit tesznek.” (Lk 23,24)

Miket állít tehát Jézus az emberről?

„ÉN PEDIG MONDOM NEKTEK”:

az ember az, akit Isten szeret;

az ember az, aki egyetlenségében többet ér, mint az egész világ;

az ember Istennel egyesülő örök életre hivatott;

az ember büntől sebzett, de bűnbánatára irgalom az Isten válasza.

Ha mindezt végiggondoljuk, szembesítjük vallások, filozófiák, közfelfogás emberképével,

*akkor erre rádobban a szívünk
és hittel telik, meg az ember iránt.*

13. Rólad

Mit mond rólam, rólunk? Személyesen önmagunkról? Tudja, hogy örömehek vagyunk és olthatatlan szívünkben a boldogság utáni törekvés. Erről még szó esik e könyvben. De most talán a legfontosabbat nézzük. Az Emberfia, mint megismertük, minden emberről állítja, hogy értékes és szereti az Isten. Nem téved, hiszen amint mondotta, nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek. Nem szégyellte és nem utasította vissza, hogy a „bűnösök barátja”-ként emlegették. Ha ez így van, akkor van, amit nekem mond, neked jelent ki. Már a főparancs második mondatával:

„SZERESD FELEBARÁTODAT, MINT ÖNMAGADAT”

Tehát mit mond? Szeresd önmagadat, mert szeretetre méltó vagy. Még önmagad által is. Fogadd el magad. Fontos ez? Bocsáss meg önmagadnak. Erre van szükséged.

Lehetséges ez?

Pilinszky János kérdi: „De kinek van ereje önmagában megpillantani teljes mélységében a rosszat, s ha igen, kinek van ahhoz elég ereje, maradék ereje, hogy kikapaszkodjék önmaga szakadékából?”²²

C. G. Jung, a lélektan nagy tudója vallja: „Aki a modern lélektan segítségével nemcsak a páciensek életkulisszái mögé pillanthatott be, hanem mindenekelőtt a saját háttérdsungelébe – ezt pedig meg kellett tennie annak a lélekgyógyásznak, aki nem holmi naiv szédelő –, az kénytelen megvallani, hogy a legeslegnehezebb, ha ugyan nem a lehetetlen önmagunk elfogadása származhat olyanságunkban.”²³

Majd folytatja, hogy az ember könnyen tesz másokkal és másoknak jót, hiszen bennük Krisztust látja, testvérnek tekinti őket. Közben a bennünk élő „testvért” alig tudjuk elfogadni. Haragszunk magunkra. Gyűlöljük önmagunkat. Menekülünk önmagunk elől. Belső önelégedetlenségünket kifelé forduló tevékenységgel saját lelkiismeretünk elől is elleplezzük.

Ki nem élte már ezt át? De jaj, ha magunknak irgalmazni nem tudunk! Másoknak akkor tudunk?!

Ha nagyon elmélyedünk titokzatos bensőnkben, talán elismerjük *Pilinszky János* kockázatos megállapításának igazságát, mely szerint „az ember legfőbb ellensége saját magának.” Szerinte ezért hangzott el Jézus lelkéből ez a parancs: „Szeressétek ellenségeiteket!” Soha ily édességgel nem közölték velünk, hogy irgalmazzunk saját magunknak! Parancs ez? Inkább „Isten könyörgése”.

A bűnösök barátja saját bevallása szerint Jó Pásztor, aki ismeri övét és övéi ismerik őt. Örül az elveszett, de megtalált báránynak. Az Atya és az ő szíve nyitott kapu a tékozló előtt.

Szeresd saját magad, mondja rólad neked.

Ki mondja ezt rajta kívül? Ki fogad el olyannak, amilyen vagy? Ki látja meg elesettségedben is isteni értékedet? Ki ismeri el egyetlenséged isteni csodáját? Ki mondja feltétlen irgalommal: „Menj, de többet ne vétkezzél!”

Ha Júdás lennél, halljad meg, neked is mondja: Barátom! Ha gyilkos, rabló voltál, csak nézz reá és a Feszületről visszanez rád s mondja: Még ma velem leszel a paradicsomban!

Ki az, aki tegnap, ma és holnap, ha megéled a harmadik évezred első éveiben, így néz és így szeret: neveden szólít, gyökeret verhet életed lényébe és az Atya tökéletességéig növekedhetsz.

²² *Pilinszky János*: A mélypont ünnepélye (Szépirodalmi Kiadó, 1984. 497. o.)

²³ *C. G. Jung*: Gondolatok a vallásról és a kereszténységről 55., 56. o.

Prohászka püspökkel mondhatjuk:
*„Kell nekünk valaki,
aki belénk énekelje, merre van felfelé,
akinek dala
lényünknek sok keserves negatívumain
folytonosan győzni segít,
akinek messzehangzó szava
végigzengjen szegénységünk kongó csarnokain
és eligazítson,
ha szakadékos vidéken eltévedünk.”*²⁴

---

²⁴ Prohászka Ottokár: Összegyűjtött művei VII. k. 340. o.

14. A másik emberről

Mit gondolunk a „másikról”? Hogyan látjuk embertársainkat? Szélsőséges nézetek uralkodnak. Ijesztő az a vélekedés, mely szerint „a másik a pokol.” A kommunizmus a közösség névtelenségébe kívánta beolvasztani az egyént. A fogyasztói társadalomban is arctalan a másik, hiszen nem ő a fontos, hanem a pénze: mit és mennyit vásárol. A hivatal számmal jelöl. Mindenkit. Szám. Neve nincs. Mint a rabok. Egy szám. Ennyi az ember?

Ha Jézus Krisztust kérdezzük, elmondja nekünk, ki a másik?! „ÉN PEDIG; MONDOM NEKTEK!”

„Mikor eljön dicsőségben az Emberfia, s vele mind az angyalok, helyet foglal dicsőséges trónján. Elébegyülnek az összes nemzetek. Ő pedig elválasztja őket egymástól, mint ahogy a pásztor elválasztja a juhokat a kosoktól. A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára. Aztán így szól a király a jobbján állókhöz: Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot.

*Éheztem ugyanis és ennem adtatok,
Szomjaztam és innom adtatok,
Vándor voltam és befogadtatok,
Mezítelen és fölruháztatok,
Beteg voltam és meglátogattatok,
Börtönben voltam és fölkerestetek.*

Erre megkérdezik az igazak: Uram, mikor láttunk éhesnek, hogy tápláltunk volna, vagy szomjasnak, hogy inni adtunk volna? Mikor láttunk vándornak, hogy befogadtunk volna, vagy mezítelenül, hogy fölruháztunk volna? Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy felkerestünk volna? A király pedig így felel: Bizony mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.

Azután így szól a balján állókhöz: Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült.

*Éheztem ugyanis, de ennem nem adtatok,
Szomjaztam, de innom nem adtatok,
Vándor voltam, de be nem fogadtatok,
Mezítelen, de föl nem ruháztatok,
Beteg voltam és börtönben, de föl nem kerestetek.*

Erre azok is megkérdezik: Uram, mikor láttunk éhesnek vagy szomjasnak, vándornak vagy mezítelenül, betegen vagy börtönben, és nem szolgáltunk neked? Ő azonban így felel: Bizony mondom nektek: Amit nem tettetek eggyel is e legkisebbek közül, velem nem tettétek.

Ezek örök büntetésre jutnak, az igazak pedig az örök életre.” (Mt 25,31-46)

Szavai egyszerűek. Mindenki értheti. Magyarázatra nem szorul. Ő azonosítja magát minden emberrel. A másikban ő lép elénk. Amit teszünk embertársainknak – a másiknak – Neki tesszük, amit elmulasztunk, Neki nem cselekedtük meg.

A másik Ő.

Teljes szolidaritást vállal minden egyes emberrel. Válogatás nélkül, hiszen Atyjáról is tanította, hogy felkelti gondviselésében napját jókra és rosszakra egyaránt.

A másik Ő, és mit kér elsősorban? *Irgalmat.*

Amint már tudjuk, főparancsba adja a másik szeretetét. Sőt, szeressük ellenségeinket is. Már nem is parancs ez, hanem „Isten könyörgése” az emberhez. Egyedül ez méltó az emberhez. A szerető irgalom vagy az irgalmas szeretet állapotában lesz erkölcsi személyiséggé. És ez az irgalom egyre inkább, egyre sürgetőbbben a Föld létfeltétele, az emberiség életfeltétele.

Ha hallgat rá az ember, akkor lett volna számtalan gulág? Égtek volna kemencék Auschwitzban? Romba döntötték volna Drezdát és Hirosima szenvedett volna az atomtűzben? Hallgatással és semmittevéssel elárulták volna hazánkat 1956-ban? Lenne ennyi éhező a Föld szegény tartományaiban?

Amit Jézus mond, azon lehet vitatkozni, lehet tagadni, ám Ő újra és újra mondja: „Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.”

A dicsőséges Emberfia kinyilvánítja, hogy Ő volt minden egyes ember, akivel életünkben találkoztunk, főként az, aki éhezett, szomjazott, mezítelen volt, beteg és börtönlakó. Aki szükségét szenvedett.

Jelenünk és jövőnk, az egyeseké és az emberiségé azon múlik, hogy eltölti-e szívünket a szolidaritás egymás iránt?

Egységesül a világ.

„Senki sem sziget.”

Ha az Emberfia elé állunk, és ma és holnap kérdezzük, mit tegyünk a másoknak, megmondja „aranyszabályát” a másikkal való érintkezésnek:

„AMIT AKARTOK, HOGY NEKTEK TEGYENEK,
AZT TEGYÉTEK MÁSOKNAK.”

15. A világmindenségről

A világ a teremtés egységes egésze. „Úgy szerette Isten a világot...” – mondotta Jézus az Atyáról. És Ő? Testet öltött Benne. Húsba-vérbe öltözött. Nem ruhaként vette magára, édesanyjától megszületett. A Fiú a megtestesülés által magába ölelte a világot. Lehetett volna ez szeretet nélkül?

A világ iránti figyelemmel és szeretettel élte mindennapi életét. – Ácsszerszámokkal dolgozott. A Jordán vizébe lépett, hogy megkeresztelkedjék. A föld porát kezébe vette, nyálával sarat készített belőle és azzal gyógyított. – Csodálattal tekintett állatokra, növényekre: nézzétek az ég madarait, nézzétek a mezők virágait... – A rókának odúja van, a madárnak fészke... – ízlelte könnyeink sós ízét. Háromszor rendítette meg a halál, ám azt is tudta, hogy a szülő asszony fájdalmát öröm váltja föl. – Korának vallási „felekezeteit” (talán mondhatjuk: pártjait), jól ismerte. – A népét elnyomó római hatalom terhe rá is nehezedett, de ami a császáré, azt a császárnak meg kell adni. – Nem riadt meg a temetési menettől, részt vett lakomákon, nász néppel örült együtt a menyegzőn. Megsajnálta a szegényeket, figyelmeztette a gazdagokat. – A tó és a hegyek csöndje a magány édességét biztosította neki...

A megtestesült Fiú, az Emberfia elfogadta a világot és szerette. Jól érezte magát az emberek között. Itthon volt a Földön.

Az Emberfiának művét ne szükítsük le az ember iránti megváltói szeretetre. Az egész világ Világossága Ő. És mondotta: „...hiszen nem azért jöttem, hogy elítéljem a világot, hanem megmentsem a világot.” (Jn 12,47)

Mit tett?

Kenyeret vett a kezébe és bort. Azon a vacsorán, melyen elbúcsúzott barátaitól. A kenyér fölött mondotta: Ez az én testem. A bor fölött mondotta: Ez az én vérem. – Megtestesülését folytatta és folytatja ezáltal, hogy jelenléte a világmindenség földnyi gömbjén az emberek közelségében megvalósuljon.

Prohászka püspök írja:

„A legistenibb életnek is földiség az anyaga idelent, és nem az a cél, hogy lerázzuk. Testben maradunk e földi léten át, arról van szó, hogy testiségünk a lélekig emeljük, földiségünket megszenteljük, anyagunkat a lélek szolgájává tegyük, és mindezzel dicsérjük a test és a lélek egybeszövésének isteni tervét...”

Mit is jelent: kenyér és bor, mely fölött elhangzott a jézusi szó, hogy ez az én testem, ez az én vérem? Jézus és azóta papjai szavára a kenyér és a bor látszatában, színében megmarad, de lényegében *átváltozik* az Ő testévé és vérévé. Az átváltoztatott kenyér s bor az *Eucharisztia*, az Oltáriszentség. Az Oltáriszentség nem emlék, nem jelkép, hanem a Fiú isteni szeretetének igaz valósága.

Prohászka püspök erről a továbbiakban ezt írja:

„Anyagi valósághoz kötötten, anyagban hordozhatóan akart itt maradni köztünk, látható, fogható, ízlelhető anyagban akart a miénk lenni, és az aranyos hullámú búzaföldek szűzfehér, eleven lisztjére s a nevető szőlőgerezdek kristályos nemes nedvére esett szentséges választása.

Szeressétek a teremtést, az enyém, nektek készítettem, szeressétek egymást, enyém vagytok, egyazon karommal öllek mindnyájatokat magamhoz...”²⁵

Ha csak ennyit mondanánk és gondolnánk át, már látnunk kell az Emberfia viszonyát a Világmindenséghez. Szándékát, hogy megmenteni jött a világot, hogyan viszi végbe, részben

²⁵ Prohászka Ottokár: Összegyűjtött művei VII. k. 349. o.

most sejtettük meg. Ám itt nem szabad megállnunk. A világ „megmentése”, megváltása, Isten önmagához ölelése szüntelen folyamatban van a biztos beteljesülés felé.

E valóságot Teilhard de Chardin fejti ki:

„Tehát, amikor elhangzanak a szentségi szavak: Hoc est corpus meum: ez az én Testem, akkor a «hoc» (ez) elsősorban ezt a kenyeret jelenti. De másodlagosan, a természet második fázisában, *a szentség anyaga maga a Világ*, amelyben szétárad az Egyetemes Krisztus emberfeletti jelenléte, hogy beteljesítse a Világot.

A Világ az a végleges és valóságos Ostya, ahová lassacskán leszáll Krisztus; s ezt Ő saját *termetének* beteljesítéséig folytatja.

Öröktől fogva egyetlen szó és egyetlen működés tölti be a dolgok egyetemességét: hoc est corpus meum: ez az én Testem. Minden azért dolgozik a teremtésben, hogy közélről, vagy távolról a Világegyetem konszekrációját (átváltoztatását) segítse előbbre jutni.”²⁶

Igaza van a francia misztikus teológusnak, Chardinnek: „minden azért dolgozik a teremtésben”, minden, én, te, mi, hogy a Világegyetem előbbre jusson beteljesedéséig: „Isten legyen minden mindenben.” (1Kor 15,28)

Ez a tény alapja a világba vetett hitünknek!

Jézus istenségével áthatotta a megváltásra vajúdó világot. Sőt e világ „részét”, feltámadt testét már „bevitte” az egyetlen szentháromságos Isten életébe.

Ő cselekedeteivel és életével megmutatta az ember, a mi viszonyunkat a világhoz, mikor helyes, hogyan igaz, milyen legyen. A világmindenség nem céltalan rohan vagy tágul a semmi felé.

„Új ég és új föld” reményében éljünk.

Az Emberfiával együtt szeressük a világot.

Hittel és tettel.

---

²⁶ Teilhard de Chardin: Út az Ómega felé 393. o.

16. Az Istenről: Atyám és Atyátok

Az ember Istent-kereső lény. Keresése kiolthatatlan és kiihatatlan szívéből. A keresés emberi ösztönében van, hogy nem csupán azt akarja tudni: van-e, hanem hasonlóan erős igénnyel *lát*ni szeretné. Az ember első öntudatra eszmélésétől így volt és így lesz, míg ember az ember. A barlanglakó ősembertől kezdve a XXI. század más égitestre készülő emberéig látni akarjuk Istent. Közben történt valami.

Kétezer évvel ezelőtt „Az Ige testté – hússá, emberré – lett és köztünk lakozott.” (Jn 1,14) Az Isten emberré lett. Félreérthetlenebb pontossággal: ISTEN A NÁZÁRETI JÉZUSSÁ LETT. János evangéliuma a következő jelenetet őrzí:

„Jézus így szólt: Ha ismernétek engem, Atyámat is ismernétek. Mostantól fogva azonban ismeritek és látjátok őt.”

„Uram, szólt közbe Fülöp, mutasd meg nekünk az Atyát. Ez elég nekünk!”

Jézus így válaszolt:

„Már oly régóta veletek vagyok és nem ismersz engem, Fülöp? AKI ENGEM LÁT, LÁTJA AZ ATYÁT IS.” (Jn 14,6-9)

Isten elmúlhatatlan léte jelent meg Jézus Krisztus esendő emberi létében. Az Emberfia testében ragyogott föl az Isten dicsősége.

Érthetetlen? Ostobaság? Botrány?

Tény.

Bár elcsodálkozó kérdésünket Pilinszky János szavaival feltehetjük: „Hogyan is igazíthatja sorsát az öröklétet, Isten, a teremtés mindörökre veszendő mezejében?”

Istent akarunk látni? A harmadik évezred küszöbén hozzánk sem szól másképpen Jézus: „Bizony, bizony mondom nektek: AKI ENGEM LÁT, LÁTJA AZ ISTENT.”

Itt abba kellene hagyni az írást. Félelmetes tény, melyet megismertünk. Csöndben közelítsük lélekkel és szívvel Jézus személyét.

A rádöbbenés talán térdre kényszerít: Isten előttünk félelmetes, ugyanakkor mily egyszerű, hiszen emberarcból néz ránk a Végtelen.

Vagy tagadunk? Botrány és ostobaság az egész? Talán csak kételkedünk.

Keressünk és gondolkodjunk tovább...

Az elfogadó hit, a keserű tagadás, a bizonytalan kétkedés a tényen nem változtat: Isten megjelent a Názáreti Jézusban, aki Emberfiának vallotta magát. Amilyen Ő, olyan az Isten. Aki Őt látja, az Atyát látja. Efelől nem hagy kétséget: „Én és az Atya egy vagyunk.” (Jn 10,30)

Jézus előszeretettel szólítja Istent Atyának. Arám nyelven mondta: *abba*. Magyarul annyit jelent: „kedves, jó Apa”, „Édesapa”. Izrael történelmében egyedül Jézus Krisztus merte Istent közvetlenül abbá-nak szólítani.

E megszólítás a gyermek és apa közötti bensőséges viszonyt fejezi ki. Ifjan, 12 éves korában közli Máriával, édesanyjával, hogy „Atyám házában kell lennem.” (Lk 2,50) A kereszten haldokolva pedig kiáltja: „Atyám, kezembe ajánlom lelkemet!” (Lk 23,46)

Az Ő Atyja mindenki Atyja. Imádságra tanította apostolait: „Ti tehát így imádkozzatok: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy...” (Mt 6,9)

Ő született Fiú. „Isten az Istenből, valóságos Isten a valóságos Istentől, született, de nem teremtmény, ő az Atyával egylényegű.” (Nikaiai Zsinat) Az Atya isteni életét osztatlanul közli a Fiúval. – Mi örökbefogadott gyermekei vagyunk Istennek, tehát nekünk másként Atyánk az Isten, mint neki. Mária Magdolnának mondotta feltámadása után: „Fölmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez.” (Jn 20,17)

Hogy milyen az Isten, mint mondtuk, *Jézusban* láthatjuk, életében, tetteiben. Tanításában sokat beszélt róla. A Mi Atyánk irgalmas, tökéletes, tudja mire van szükségünk, gondját viseli az embernek, állatnak, növénynek, rejtekben is lát, minden jóért megfizet, megadja, amit Fiának nevében kérünk, országában hely van részünkre. Fiához ő maga vonzza lelkünket. Állítja Jézus, az Atya gondviselése miatt aggodalmaskodásnak, nyugtalanságnak nincs helye életünkben. „Ne nyugtalankodjatok... ne aggódjatok a holnap miatt, a holnapi nap majd gondoskodik magáról. Elég a mának a maga baja.” (Mt 6,29.34) Az Atya felé gyermeki bizalommal hagyatkozó ember amellet, hogy „homo faber” marad, dolgozik, „homo ludens”, a játszó ember szívével tud örülni a mindennapokban.

Istent keressük. Jézusban megláthatjuk. Olyan Isten Ő, aki egyedül való nekünk: ÉL, SZERET, ATYÁNK. Talán így is imádkozhatunk: Hiszek az egy Istenben, a NÁZÁRETI JÉZUSBAN LÁTHATÓ ATYÁBAN...

17. Az örömről

Sajnos még a keresztények között is kevesen ismerik fel, hogy „a kereszténységnek evangéliuma van: örömhír az Istenről, és nem totális igényű dogmatika-tankönyve.” (C. G. Jung)

Jézus maga mondja: „A törvény és a próféták Jánosig tartottak. Attól kezdve Isten országának örömhíre terjed, és senki nem jut be abba erőfeszítés nélkül.” (Lk 16,16)

A szőlőtőről szóló tanítását pedig így fejezi be: „Ezeket azért mondtam nektek, hogy az ÉN ÖRÖMÖM LEGYEN TIBENNETEK ÉS ÖRÖMÖTÖK EZZEL TELJES LEGYEN.” (Jn 15,11)

Ígéri követőinek, hogy örömötöket senki sem veszi el tőletek és bátorítja őket: „Kérjétek és kaptok, hogy örömötök teljes legyen.” (Jn 16,22-24)

Mennyei Atyjához imádkozva mondja: „Most hozzád megyek, ezeket pedig elmondom a világon, hogy örömöm teljesen az övék legyen.” (Jn 17,13)

Akik pedig érte szenvednek, érte élnek, azoknak ígéri: „örüljétek és ujjongjatok: nagy lesz jutalmatok a mennyben.” És örüljenek annak, hogy nevük fel van jegyezve a mennyben. (Mt 5,12 és Lk 10,20)

Ha ma jönne templomunkba, kérnének, beszéljen nekünk, valószínű azt tenné, mint amikor városában, Názáretben először jelentkezett szólásra. Izaiás könyvét nyitná fel és olvasná: „Az Úr lelke rajtam: Ő kent fel, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek...” (Lk 4,17)

Ki mondja magát örömben gazdagnak? Ha pedig kevés szívünkben az öröm, Ő ad, nem csupán hirdeti. Igaza van Hamvas Bélának:

„A vallás nehéz, sötét, szenvedő, aszketikus, önmehtagadó útját minden ember ismeri. De van úgy, pillanatokra, hogy a nap is felragyog. A vallás nem teher, hanem kiváltság. S ez a kiváltság ilyen percekben, a legnagyobb vallásos időkben: Isten gyermekének lenni. Néhány misztikus beszél róla, és valaki, aki ebben az epiphoniasziszben élt, Isten egyik legkedvesebb gyermeke: Szent Ferenc. Ő értette, hogy enni, aludni, fürödni, virágban gyönyörködni, szép lányra mosolyogni, sétálni, játszani lehet ima, és tényleg ima, ha az ember Isten gyermeke, s megbékélt szívében az isteni jóság az emberre néz.

Isten veled örül, mert ő van a tenger méltóságában és a ragyogó égben, az illatos cigarettában és a cukros fügében. De csak gyermekei tudják ezt, azok a gyermekei, akik megilletődnek, amikor a tengerbe lépnek és felhevült bőrükön a hús víz megpezsztül. Ó, nevetve imádkozni, s a tündöklő nyárba kiáltani: Milyen jó a Te gyermekednek lenni, – drága jó Atyám, szeretnék a nyakadba ugrani, hogy szeretném, ha magadhoz szorítanál, és azt mondanád: Ha szíved túlrad és eléri a tisztaság perceit, nevéss és örülj, s aztán eredj és beszélj a világnak erről az örömről.”²⁷

Világunk egyre inkább a szórakozás világa. Óriási lehetőségeket nyújt erre a tömegkommunikáció. Jólesik a szórakoztatás adta hangulat – egy korty konyak, egy korsó sör, egy pohár szörp –, ám örömszomjunktat csupán isteni forrásból forraszó öröm elégíti ki.

Az Emberfia tanításában minden az öröm felé mutat. Aki Őt követi, nemcsak keresztyét vesz fel, hanem örömében részesedik. A Végtelen Öröm reménye élte szívéket.

²⁷ Hamvas Béla: A babérliget könyv. (Életünk Kiadó, 1993. 119., 122., 351. o.)

18. A boldogságról

Kétségtelen, hogy az ember boldog akar lenni. Az elmúlt évezredek a boldogság mibenlétére egyöntetű választ nem adtak. Egyik szélsőséges nézet szerint nincs is boldogság. Mások véleménye szerint mindenkit más boldogít. Boldogságvágy él majd a következő évtizedek, a XXI. század emberében is. Sokfélét mondtunk és fogunk mondani a boldogságról. Jézus ebben a kérdésben is felemeli a szavát:

„ÉNPEDIG MONDOM NEKTEK...
BOLDOGOK a lélekben szegények,
mert övék a mennyek országa.
BOLDOGOK, akik szomorúak,
mert majd megvigasztalják őket.
BOLDOGOK a szelídek,
mert övék lesz a föld.
BOLDOGOK, akik éheznek és szomjazzák az igazságot,
mert majd eltelnek vele.
BOLDOGOK az irgalmasok,
mert majd nekik is irgalmaznak.
BOLDOGOK a tisztaszívűek,
mert meglátják, az Istent.
BOLDOGOK a békeességben élők,
mert Lsten fiainak hívják majd őket.
BOLDOGOK, akik üldözést szenvednek az igazságért,
mert övék a mennyek országa.”
 (Mt 5,3-10)

Olvassuk el még egyszer a nyolc boldogságot. Azután újra. És újra. Csöndben. Majd eljön a pillanat, amikor Jézus szava megérinti lelkünket.

Vagy „érteni” akarjuk a boldogságokat?

A virág illatát értjük? A bor zamatos ízét? A gyermek mosolyát? Könnyet az arcon? A szíveket egymásba ölelő szerelmet? A szeretetet a családban? Ki érti a lelket betöltő örömet vagy a könnyek nélküli sírást?

Érezni inkább, élni az illatot, az ízt, a mosolyt, a könnyet, a szeretetet. Élni a „boldogságot”, a jézusi nyolc boldogságot is, még akkor is, „ha itt még nem is világos egészen, mi a pontos tartalma a boldogságnak”. (Rahner)²⁸

Úgy gondolom, Mauriac jól hallja és érzi az Emberfia hirdette boldogságok lényegét.

„Boldogok... Boldogok... Boldogok... Azok, akik az utolsó sorban voltak és nem hallottak mást, csak ezt a felharsanó szót, azt hitték, hogy ez az üzenet a boldogság üzenete. És igazuk volt, ha ezt hitték. Megdöbbenőbb átváltozás révén, mint a kánaai volt, a szegénység gazdagsággá lett, a könnyek örömmé. A föld már nem a harciasoké volt, hanem a szelídeké.

Csak éppen minden boldogság egy átkot is zár magába: «Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa» – annyit jelent, hogy azok, akiknek szelleme nem tud elszakadni a földtől, száműzve vannak ebből a királyságból. «Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent» – egyúttal azt is hangoztatja, hogy a tisztátalan szívűek nem látják meg az Istent. Nos, ezek az erények, amelyeknek a boldogság ígérete szól, éppen azok,

²⁸ Karl Rahner: Teológiai Kiszótár 70. o.

amelyek leginkább ellenkeznek a természettel. Mert elvégre ki a szegény? Ki dicsekedhet azzal, hogy megcsodálta egy emberben, még jámbor, sőt éppen jámbor emberben, a lelki szegénységet? Azoknál, akik tökéletesnek hiszik magukat, ijesztő a szenvedélyes ragaszkodás a maguk nézeteihez.

«Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld... Boldogok a békeségben élők, mert Isten fiainak hívják őket. » Ó, a világ keménysége! A szelídség még mindig és mindörökre az, amit legjobban megvetnek!...

Vajon a mai világ kevésbé kemény, mint a régi? Semmi sem változott, csak a Boldogságok hangzottak el egyszer s mindenkorra egy dombon, hogy egyik sem fog elmúlni közülük, hogy egyes emberek nemzedékről nemzedékre, szívről szívre átadják őket egymásnak.”²⁹

Boldogság – „kék madár”, melyet képtelenség megfogni? Természetünk ősigényű boldogságvágya becsap mindannyiunkat? Törekvéseink hiábavalók?

Az Emberfia bizony, bizony mondja nekünk, kiáltja nekünk Hegyi beszédében: Boldogok, boldogok, boldogok –, sőt ezenkívül is többször állította a boldogságot.

Az egyik „könnyen” elérhető. Mi, akik testi szemmel nem látjuk Őt és hisszük, hogy Ő az Emberfia. Isten Fia. Tamás apostolnak mondotta feltámadása után: „Hittél, mert láttál. **BOLDOGOK, AKIK NEM LÁTNAK, MÉGIS HISZNEK.**” (Jn 20,29)

---

²⁹ Mauriac: Jézus élete 87. o.

19. Az emberfia halála a megváltás

Boldogok, akik nem látják, mégis hisznek benne. Hinni az Emberfiában, aki meghalt?

Életet és örömet jött adni az embereknek, sőt boldogságait hirdette részünkre. Mégis így kellett szólnia tanítványaihoz: „Most fölme gyünk Jeruzsálembe. Ott a főpapok és az írástudók kezébe adják az Emberfiát. Azok halálra ítélik és kiszolgáltatják a pogányoknak, hogy kigúnyolják, megostorozzák és megfeszítsék, de harmadnapra feltámad.” (Mt 20,18-20)

Minden így történt. Istenemberi hatalmával elkerülhette volna a halált, főként a kínhalált. Nem tette. Miért? A Fiú a megtestesülés által a teljes emberi életet vállalta a magzati élet első szívdobbanásától a halál végső szívdobbanásáig. Másrészt a kereszthalállal tökéletes szeretetét kívánta megvallani a mennyei Atyának minden ember nevében.

Önként vállalta a halált. „Azért szeret engem az Atya, mert odaadom az életemet, hogy aztán visszavegyem. Senki sem veszi el tőlem: önként adom oda. Hatalmam van arra, hogy odaadjam és hatalmam van arra, hogy visszavegyem.” (Jn 10,17)

Halálának előestéjén félelem töltötte be szívét. „Halálosan szomorú a lelkem...” – mondta tanítványainak. Majd arcra borulva könyörgött: „Atyám, ha lehetséges, múltjék el ez a kehely, de ne úgy legyen, amint én akarom, hanem, amint te.” Vércseppekben hullott verejtéke a földre. (Mt 26,38; Lk 22,45)

Magányossá vált a halál örvényében: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” (Mt 27,46) Haldoklásában egybelátja egész életét, s minden „kudarca”, „veresége” ellenére értelmét látja tetteinek, szavainak, kínjainak. A győzelem, a véghezvitt mű tudatában kiáltotta: „Beteljesedett!” Lelkét e szavakkal lehelte ki: „Atyám, kezébe ajánlom lelkemet.” (Lk 23,46)

Az Emberfia emberként halt meg. Saját halálát élte meg. „... éppen ezért az óráért jöttem” – mondotta szenvedése előtt. *Miért?*

Az emberiség őstörténete szerint Isten szeretetből szeretetben szeretetre teremtette saját hasonlatosságára az embert. E szeretetet az Atya iránti *engedelmességben* viszonyozhatta volna. Nem tette. Az Atya akaratának megszegése, a visszautasított szeretet *bűn*. Az emberben az istenkép, mellyel hasonlónak vált az Atyához, megsérült. Hogy az istenarc az emberben újra széppé váljék, az ember újra szerethesse Istenét. A Fiú emberré lett, hogy emberszívvvel mutassa meg tökéletes szeretetét az emberek nevében az Atya felé. Az elhatalmasodott bűnt istenemberi szívéből kiáradó szeretettel, kegyelemmel, túlradó bőséggel tegye jóvá. (Róm 5,20) A bűn terhétől váltotta meg a világot és tette az embert – engem, téged, minden embert – alkalmassá, hogy az Atya irgalma átölelje, minden „tékozló fiú” és „tékozló leány” hazatérjen, sőt a szeretetben egyesülhessen Istenével.

Íme az Emberfia, a másokért élő ember, másokért meghalni kész ember, amint mondotta: „NAGYOBB SZERETETE SENKINEK SINCS ANNÁL, MINT AKI ÉLETÉT ADJA BARÁTAIÉRT.” Pál apostollal vallhatjuk: „Isten Fia hitében élek, AKI SZERETETT ENGEM ÉS ÖNMAGÁT ADTA ÉRTEM.” (Gal 2,20)

A kereszten függő Emberfia Isten megszemélyesített emberszeretete!

A harmadik évezredben az ember továbbra is ember lesz. Szenvedés és halál megmarad életében. A szenvedés és halál kínzó kérdésére még nem találtunk megoldást, sem választ. Egyedül Ő, az Emberfia megfeszítetten (költönk kérdését kijelentő módon) állítja: ha örök életre születünk, nem halunk meg hiába.

A szenvedés, a halál akkor örjítő, ha semmi értelme. Az emberi sorssal teljesen szolidáris megtestesült Fiú halála minden idők emberének mutatja, hogy a teremtés rendjében, de a

megváltás által különösen könnyeink elfogadhatók, „megsemmisülésünk” az Atya kezébe „emelkedő zuhanás”.

Pál apostollal valljuk: „Testünkben Jézus kínszenvedését hordozzuk szüntelen” és „testemben kiegészítem azt, ami még hiányzik Krisztus szenvedéséből, Testének, az Egyháznak javára.” (2Kor 4,10 és Kol 1,24)

Hinni a Keresztrefeszítettben?

Igen.

És *bízni!*

20. „Én vagyok a feltámadás”

Hitünket és bizalmunkat a Megfeszített Emberfiában megalapozza az a tény, hogy ő az Élet és a Föltámadás.

Ha meghal valaki, úgy érezzük és mondjuk: űrt hagyott maga után. Hiányzik. Nincs itt. Pótolhatatlan. Távozása végérvényes. Visszafordíthatatlan. Hiábavaló erőlködés megjelenítése videón, fényképen, magnón. Ő személyesen nincs jelen. Pótolhatatlan űrt hagyott maga után.

Nagyon különös, elgondolkodásra kényszerít az, hogy Jézus Krisztus halála után ez az „űr-érzés” csupán néhány óráig tartott. Még 24 óráig sem. Aki hisz benne, nem érzi, hogy nincs itt. Aki kételkedik vagy tagadja, valamiképpen ösztöneiben érezve jelenlétével vitatkozik.

Miért?

Amint megmondta, hogy keresztre feszítik és meghal, megmondta, hogy *feltámad*. Föltámadt.

Az Emberfia feltámadása a történeti események között egyedülálló, ugyanis vannak történelmi tények: halála, sírba helyezése, az üres sír, mint a feltámadás előzményei;

vannak ugyancsak történelmi tények: a tanúk vallomása, miszerint saját szemükkel látták, fülükkel hallották, kezükkel tapintották, ettek vele, majd e hit gyors terjedése, sőt a tanúk többen meggyőzésükért életükkel fizettek, s mindezek a feltámadás következményei.

Maga a *feltámadás* ténye történelmi eszközökkel nem fogható, nem érzékelhető, nem dokumentálható. A történelem a tér és idő korlátai között zajlik, ám a feltámadt Jézus Isten transzcendens (természetfeletti) világába került, ahol már idő és tér nem létezik. „A Szentlélek Jézus földi testét, a régi kozmosz szerves darabját alakította át az új végleges Teremtés középpontjává.” (Kereszty Rókus)³⁰

Mi történt a halált követő második reggelen?

Asszonyok siettek a sírhoz. Két férfi állt ott és kérdezte őket: „Mit keresitek az élőt a holtak között?” – majd eszükbe juttatta, hogy Jézus előre megmondta feltámadását. (Lk 24,5)

Péter és János apostol futva érkeztek a sírhoz. A sírban csupán a gyolcsot és a kendőt találták, melybe a holttestet tették a temetéskor. Mindkettő „látta és hitt”. Részükre is jel volt az üres sír. (Jn 20,9)

A Kétkedő Tamás apostollal szembenézett a Feltámadott és kérte, tegye ujjait sebei helyére, oldalába, melyet lándzsa járt át; ne legyen hitetlen, hanem hívő. Tamás válasza: „Én Uram és Istenem!” (Jn 20,27-29)

Amikor pedig az Ő feltámadásáról beszélgettek apostolai, köztük is megjelent, azok félelmükben megzavarodtak, hiszen úgy vélték, szellem az, amit látnak. Jézus mondta nekik: „Nézzétek kezemet és lábamat! Én vagyok. Tapintsatok és lássátok! A szellemnek nincs húsa és csontja, mint nekem.” Majd enni kért és sült halat, lépes mézet evett velük. (Lk 24,37-43)

A feltámadt Jézus több alkalommal megjelent övéinek. Pál apostol ezért írja:

„Krisztus meghalt bűneinkért... Eltemették és harmadnapon feltámadt... Megjelent Péternek, aztán a tizenkettőnek. Majd egyszerre több mint ötszáz testvérnek jelent meg... Aztán Jakabnak jelent meg, majd valamennyi apostolnak. Mindnyájuk után pedig... nekem is megjelent.” (1Kor 15,19)

³⁰ Kereszty Rókus: Jézus Krisztus 51. o.

Hitünk és bizalmunk alapja, ahogy az Emberfiában az Ő haláláig tartó szeretete mellett *föltámadása*. Nyugodtan vallhatjuk Pál apostollal: „Ha pedig Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk, s hiábavaló a ti hitetek.” (1Kor 15,14)

*Az Emberfia,
aki egy közülünk,
aki egyetlen köztünk,
ő a Fiú,
Isten Egyszülöttje,
valóban eszmény
és él,
András apostollal ma kérdezzük:
„Mester, hol lakol?”*

21. „Mester, hol lakol?”

Találkozunk az Emberfiával. Ma. Holnap. Köztünk van. Velünk lakik. Ígérte: „Íme, én veletek vagyok mindenkor, a világ végéig.” (Mt 28,20) Velünk van. András apostol tette föl neki először a kérdést: „Mester, hol lakol?” Jöjjetek, nézzétek meg.” – volt Jézus válasza.

Találkozunk Vele. Olvassuk szavait, hallgassuk, miként szól hozzánk
A BIBLIÁBAN.

A Szentírás Isten szava. Az Ő tanítása. Az evangéliumokban őrzik az Emberfia szavait. „Bizony mondom nektek.” Isten Igéje esendő hússá lett a Názáreti Jézusban. Ne botránkozzunk meg azon a tényen, hogy az IGE, az emberi szavak esékenységében, félreérthetőségében, félremagyarázhatóságának veszélyét is vállalva az emberi gondolatok, fogalmak, szavak „testébe” testesült. Vegyük kezünkbe az EVANGÉLIUMOKAT. Mintha forrásból innánk. Unhatatlan. Mindig friss. Mintha csillagos eget szemlélnénk, mozdulatlanságában is új és új. Olvassuk a Bibliát. Jézus szól. Szívünkben hallani a hangját.

Kevés a szó attól, akit szeretünk. Sőt megszeretni sem tudjuk, ha közelségének testmelege nem melenget. *Jelenléte.* Ő, aki „tudta, mi van az emberben”, nem csupán hajlamunk a vételre, de isten-szomjúságunk elfojthatatlan szomját is tudta. Itt van a KENYÉRBEN – így szólt: EZ AZ ÉN TESTEM, itt van a BORBAN – így szólt: EZ AZ ÉN VÉREM.

OLTÁRISZENTSÉG – EUCHARISZTIA.

A katolikus templomokban rejtett valóságban van jelen. A protestáns testvéregyházaknál az „Úrvacsora” jeleníti meg.

Jelen van, itt „lakik” a csönd minden jelentéstartalmával. A meghitt együttlét beszédes némaságában.

Találkozunk Vele. AZ EGYHÁZBAN. Ne emlegessem? Mennyi emberi gyöngeség, botrány? Emlegetem. Nem lehet másként. Az Istenember akarta és akarja. Jelenlétének nagy valóságát Egyházára bízta. „AKI TITEKET HALLGAT, ENGEM HALLGAT.” Az Egyház őrzi a Biblia sugalmazott szövegét. Kétezer éve. És kötelessége lesz őrizni a következő századokban.

Az Egyházra bízta szentségi jelenlétének állandósítását. „EZT CSELEKEDJÉTEK AZ ÉN EMLÉKEZETEMRE”! A katolikus egyház több mint 400.000 papja naponta mondja ki a jézusi szavakat: Ez az én testem... ez az én vérem. Az Ő emlékezetére teszi. Hogy jelen legyen és találkozzunk Vele.

Mester hol lakol?

„Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, velük vagyok.” – Amikor otthonunk asztala körül imádkozik a család, vagy a baráti kisközösség kéz a kézben imát mond az Ő nevében, Ő jelen van.

Mikor találkozhatunk Veled, Uram?

Talán akkor is, amikor nem gondolunk rá. Talán nem szabad róla tudnunk sem. Pedig Ő néz ránk. A szemünkbe pillant az éhező, a rászoruló, a szerencsétlen embertársunk tekintetéből. „Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.”

Mester, hol lakol? Kérdjük újra. Szüntelen. Ismételten válaszol. Nemcsak az igaz, hogy az embert Isten előbb szerette, hanem hasonlóan igaz, hogy az Isten előbb keres minket, mint mi Őt.

„Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni.” (Jn 14, 24)

Hihetetlen? Pál apostol megtapasztalta: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem.” (Gal 2,20)

Hippó püspöke, Szent Ágoston azon sajnálkozik, hogy későn kezdte szeretni Istent, majd írja: „Pedig bennem voltál – én meg künn kerestelek, s idomtalan mivoltommal belerohantam arányaival tündöklő teremtett világodba! Velem voltál – de én nem voltam Veled.”

Korunk mélylélektanának tudósa, Jung, a következőképpen közelíti meg a valós titkot: „az istenember képe elevenen él mindegyikünkben, s a Jézus nevű emberben testet öltött, azaz kivetült, hogy láthatóan megjelenjék, s az emberek megismerhessék mint saját benső emberüket: mélymagukat.”³¹

Íme az ember – én, te – szentélye lehet az Emberfiának. Ha van bátorságunk, ha csendben merünk önnönmélyünkbe szállni, az Isten arca Jézus vonásaival fénylik elénk. – Ha azonban igaz emberségünk sem érdekel, akkor felszínességünkben istennélkülivé válunk. És embertelenné.

Mester, hol lakol? A Bibliában, a Szent Kenyérben, az Egyházban, az Embertársban, a Lelkünkben.

Találkozunk.

Itt és most. Térben és időben.

Azután?

Elkerülhetetlen a halál.

Félünk a haláltól. „Mester, hol lakol?” Szorongató félelmünket az ígéretedbe vetett hit reménye oldja, hiszen te mondtad: „Ne nyugtalankodjék szívetek!... Atyám házában sok hely van... azért megyek, hogy helyet készítek nektek...” Akaratodat pedig imádságodból ismerjük meg:

„Atyám, akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek velem, ahol én vagyok, hogy lássák dicsőségemet, amit te adtál nekem, hiszen te szerettél engem a világ teremtése előtt.” (Jn 14, 2; Jn 17. 24)

Az Emberfia közöttünk él.

a megtestesült Isten Fia.

Közöttünk és velünk él kétezer év óta. Velünk és közöttünk él majd a jövő évben, a XXI. században, a harmadik évezredben. Megváltani jött, nem elítélni, nem elveszíteni. Inkább, hogy életünk legyen és bőségben. Minket szorongat az új évszázad, az új évezred részünkre új kihívása.

Mit ad nekünk?

Mit vár tőlünk?

³¹ C. G. Jung: Gondolatok a vallásról és a kereszténységről 52. o.

22. A jó pásztor és 1 548 592 000 követője

Jézus Krisztus mondotta: „Én vagyok a jó pásztor: ismerem enyéimet, és enyéim ismernek engem...” (Jn 10,14) Az Emberfia pásztor, követői pedig az Ő szeretett juhait. Követőinek számát az evangélium úgy emlegeti, hogy volt 12 apostola, 72 tanítványa, majd megjelent több mint 500 embernek föltámadása után. Valószínűleg ennél jóval többen hittek benne. Ma a számok mást mutatnak.

Ha belegondolunk a következő számok nagyságába, félelemmel vegyes tisztelet telíti szívünket. A Názáreti Jézus, aki Emberfiának szerette önmagát nevezni, ma a közel hatmilliárd emberből egymilliárd-ötszáznegyvennyolcmillió-ötszázkilencvenkétezer embert vallhat magának. Személyenként ismeri őket és „nevükön szólítja juhait.” Ők azok, akiket nevében kereszteltek meg, akik között vannak, akik csupán nevét ismerik, de vannak, akik véetanúságig szeretik. A kilenc világvallás között követői számát és a földrajzi elterjedést illetően a legnagyobb vallási közösség.

Az első évezredbe Jézus 12 apostollal és néhány száz hívével indult el. A harmadik évezredben csak a katolikus püspökök száma meghaladja a négyezret, a követői pedig a másfél milliárdot.

Katolikusok	884 222 000
Protestánsok	292 734 000
Keleti egyházak	130 837 000
Anglikánok	68 048 000
Egyéb keresztények	172 751 000 ³²

Együtt ennyi az Isten Fiának népe, együtt, de amint látjuk, *nem egységben*.

Az elmúlt két évezred folyamán vétettünk Isten népének egysége ellen. Krisztus akarata ellenére szakadások történtek és megbotránkoztattuk a világot. A XXI. században ezen szétszakítottság kötelezettséget ró ránk. II. János Pál pápa így fogalmazza meg: „A harmadik évezred küszöbén, e rendkívüli órában az Egyházban legsürgetőbb kéréseinek egyike az Úrhoz, hogy növekedjék az egység a különböző hitvallású keresztények között mindaddig, amíg el nem érjük a teljes közösséget.” Gyümölcsöző együttműködést szorgalmaz a pápa, hiszen jelentősen több az, ami összeköt minket, mint ami elválaszt. Maga Jézus pedig mit akarhatna mást?! Bizony, bizony mondja nekünk:

„De más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Ezeket is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra s egy nyáj lesz és egy pásztor.” (Jn 10,16-17)

Mi a keresztények különböző egyházaikhoz, közösségeihez tartozók, miért nem hisszük el Jézusnak: más juhaim is vannak. Talán éppen a másik egyházban vagy közösségben. Vagy talán éppen egy más világvallásban, amelyben a nem-keresztény nem jut el ugyan az Egyház látható közösségébe, de „krisztusi vonásokat alakít ki magában és ezzel egyénileg, sőt vallási intézményein keresztül is hozzájárulhat a kereszténység mindig tökéletlen empirikus megvalósulásának tisztulásához és állandó gazdagításához.” (Kereszty Rókus)³³

Meg kell szívlelnünk a Márk evangéliumában leírt történetet és jézusi tanítást:

János apostol mondja Jézusnak: „Mester, láttunk valakit, aki ördögöt űzött a nevedben, de nem tart velünk. Megtiltottuk neki, mer nem tartozik közénk.” Jézus így válaszolt: „Ne

³² Kereszténység. Katolicizmus. Orthodoxia. (Windsor Kiadó, 1996. 14. o.)

³³ Kereszty Rókus: Jézus Krisztus 409. o.

tiltsátok meg neki. Aki nevemben csodát tesz, nem fog egykönnyen szidalmazni. Aki nincs ellenünk, velünk van.” (Mk 9,38-40)

Főpapi imájában Jézus könyörög apostolaiért és minden hívőért: „De nemcsak értük könyörgök, hanem azokért is, akik hinni fognak bennem a szavukra. LEGYENEK MINDNYÁJAN EGY. Amint te, Atyám bennem vagy s én benned, úgy legyenek ők is bennünk, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem... én bennük, te bennem, hogy így ŐK IS TELJESEN EGY LEGYENEK, s megtudja a világ, hogy te küldtél engem, és szereted őket, amint engem szeretted.” (Jn 17,20-24)

Igen, igen, tudjuk, mily „régóta” akarja ezt Jézus. Mégis minden nehézség ellenére tennünk kell az egységért – amint a pápa írja: – „mind a Krisztus-tanítványok elszánt akarattal abban a meggyőződésben, hogy «Istennél semmi sem lehetetlen.»”

Egység – oly nehéz, hogy még a pápa is arra hivatkozik, hogy „Istennél semmi sem lehetetlen”. De talán *nekünk sem lehetetlen csak az*, amit Jézus kér, kíván tőlünk:

„ARRÓL TUDJÁK MEG RÓLATOK, HOGY TANÍTVÁNYAIM VAGYTOK, HOGY SZERETETTEL VAGYTOK EGYMÁST IRÁNT.” (Jn 13,35)

Csak Jézus Krisztussal léphetünk be a megmaradás reményével a harmadik évezredbe. Miért?

Hans Küng professzorral sok mindenben lehet vitatkozni. Három tétele azonban nagyon igaz.

„Nincs esélyünk a fennmaradásra világethosz nélkül.

Nincs világbéke vallásbéke nélkül.

Nincs vallásbéke a vallások dialógusa nélkül.”³⁴

S most kérdezhetjük, vajon létrejön-e a vallásbéke, ha elsősorban nem a Názáreti Jézus követői fogják meg egymás kezét és valósítják meg a „szeretet egységét”?! Ha a világvallások legnagyobbika békességben él,

ha JÉZUS-központhoz, az EMBERFIÁHOZ kötődik, aki Isten és ember, akkor képes példát adni és beszélgetésbe kezdeni a világvallásokkal.

A harmadik évezred első évtizedeinek, első évszázadának roppant a felelőssége az emberiség fennmaradásában,

különösen azoknak, akik ismerik Jézust és Ő pásztorként ismeri övéit,

Ő az Emberfia,

akiben azért testesült meg az Isten, hogy az ember embert lásson a másikban,

és az emberiség végre „megszülje” igaz önmagát.

Ez azonban csak akkor valósul meg, ha az oszthatatlanná, globálissá váló világban közreműködünk abban, hogy valóra váljon Jézus akarata: LEGYENEK MINDNYÁJAN EGY.

³⁴ Hans Küng: Világvallások etikája (Egyházforum Könyvei, 15. k. 176. o.)

23. Bízatok! Én vagyok. Ne féljete! (Mk 6, 50) – a harmadik évezredben sem

Márk evangéliumában olvassuk azt a jelenetet, hogy Jézus tanítványait a Genezáreti-tó túlsó partjára küldi. Ők hajóra szállnak. Már este van. Hajnal felé ellenszél támad. Keményen küszködnek a hullámokkal. Jézus feléjük indul. A vízen járva. A tanítványok megrémülnek. Jézus szól: „Bízatok! Én vagyok. Ne féljete!”

A harmadik évezred felé haladunk. Veszélyes ellenszélbe került az Emberiség és a Föld. Az Emberfia most nem indul felénk, hiszen *velünk van* és mondja: „Bízatok! Én vagyok. Ne féljete!”

Miről van szó?

Fritz Baade, a neves német közgazdász még 1961-ben a „Versenyfutás a 2000-ik évig” című könyvében megállapította, hogy az értelem és az örület párviadalát vívja történelmünkben. Az értelem győzelme mellett csupán az ad reményt, hogy a hit lesz szövetségese. A keresztény hit, melyben Krisztus az ellenség szeretetét hirdette meg, melyet legalább annyira figyelembe kellene venni, hogy „az ellenség is ember.” Majd folytatta, hogy soha időszerűbb erény nincs, mint a szelídség. „Boldogok a szelídek, mert ők bírják a Földet.” – idézte Jézust.³⁵

E könyv első fejezeteinek egyikében már említést nyert az a tény, hogy az elmúlt évszázadban az emberiséget [négy megrázkódtatás](#) érte, melyeket sikerült túlélnie. Az [ötödik megrázkódtatás](#) elkezdődött, amint László Ervin filozófus elénk vázolja „Döntés előtt” 1996-ban megjelent munkájában. Könyvében az emberiség esélyeit elemzi és keresi túlélésünk alapelveit.

Az ötödik megrázkódtatás valamennyi népet és nemzetet a Föld összes élőlényeivel együtt veszélyeztet. Mi ez az „ellenszél”, melynek viharában kell élnünk? Felsorolja: a népesedés (túlnépesedés, urbanizáció, előregeedés), a szegénység (éhínség, eladósodás), a fegyverkezés, a természet kizsákmányolása és szennyezése, a globális felmelegedés.³⁶

Mindezeknek oka az *ember*.

Megoldás?

Eckhart mestert idézem: „Az embernek nem annyira azt kellene fontolóra vennie, hogy mit tegyen, hanem hogy ő maga mi.” Ha önmaga igazi mivoltát felismeri, annak tudatában helyesen cselekszik. Az ember nemcsak gazdasági termelő lény, mellyel pénzt csinál, de lényét meghatározza a tudomány, a művészet és a vallás. És ezt már László Ervin mondja, hogy ez utóbbi három holisztikus szövetsége a megoldás. Mottóban foglalja össze tanácsát:

„GONDOLKODJ GLOBÁLISAN, CSELEKEDJ MORÁLISAN!”

Képesek vagyunk rá? „Bízatok! Én vagyok. Ne féljete!” Igen, kétezer év óta az Emberfia éppen e kettőre tanít, erre hangolja a szívünket, ilyen látásra nyitja ki éltelmünket, és akaratunkat az erkölcsös cselekvésre indítja.

Egészben gondolkodni, mi más, mint minden embernek Istene a Mi Atyánk és egymásnak testvérei vagyunk. Az Atya az ember mellett gondviselője az élőlényeknek. „Hajtsátok

³⁵ Fritz Baade: Versenyfutás a 2000-ik évig. (Közgazdasági és Jogi Kiadó, 245. o.)

³⁶ László Ervin: Döntés előtt 51. o.

uralmatok alá a földet!” teremtői parancs nem kizsákmányolásra, hanem az atyakénti törődésre ad utasítást.

Egészben gondolkodni: minden emberért meghalt Jézus a kereszten, Ő az egyetlen Megváltó és mit akar jobban, mint követői s az emberiség összes tagja EGGYÉ LEGYEN.

Erkölcösen cselekedni – hangsúlyozza másodikként a filozófus szerző és erre a szerinte minden vallásban megfogalmazott elvet idézi: „úgy cselekedj, ahogy szeretnéd, hogy mások cselekedjenek.” Jézus szájából így hangzik felénk: „Amit akartok, hogy nektek tegyenek az emberek, azt tegyétek másoknak.”

Van-e erkölcsösebb cselekvési mód, mint a jézusi főparancs: szeretet Isten iránt, önmagunk iránt, mások iránt? Vajon nem új „tízparancsot” adott a végső ítélet elmondása által, melyben a számonkérés a teljes szolidaritást követeli tőlünk a rászorultakkal szemben?!

A jövő érdekében a vallásokra igen nagy szükség van. Magam pedig azt mondom, az Emberfiának evangéliumban kimondott tanítása a legmaibb élettanítás. Hiszen, ha szükséges László Ervin szerint a „koegzisztenciát” felváltani az „interegzisztenciának”, akkor ez teljesen benne van Jézus szellemiségében.³⁷

Vagyis, ha nem elég a „békés egymás mellett élés”, melyben én vagy te, mi vagy ők a viszonyok meghatározása, hanem a továbbélés és továbbfejlődés útja a „kölcsonös együttélés”, melyben te és én, ők és mi határozza meg a viszonyokat,

akkor ezen alapelvek egyértelműen abból az igazi embert bemutató kinyilatkoztatásból erednek, mely a Bibliában található,

Jézus Krisztusban pedig látjuk.

„A XX. század végére – állapítja meg László Ervin – a magunk teremtette világ tarthatatlanná vált. A politikai, etnikai és vallási torzsalkodások, a társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek, valamint a környezet pusztulása a földi élet jövőjét veszélyeztetik. Ha nemzedékünk rossz döntéseket hoz, gyermekeink nemzedéke lesz az utolsó a történelem folyamán. És ha gyermekeinkkel eltűnik az ember a világból, eltűnik egyúttal az emberi lélek minden nagyszerű adottsága is: a belátás, az alkotókészség, a szeretet és az együttérzés.”³⁸

Ha e tudományosan megalapozott, tényeken alapuló előrejelzést meggondoljuk, akkor nem tartjuk túlzásnak a megállapítást, hogy az alig két év múlva kezdődő harmadik évezred felé *háborgó* tengeren *ellenszélben* hajózik az élni akaró Ember.

Aki ránéz, aki elmélyülten megismeri az Emberfiát, szentháromságos Istenben a megtestesült Fiút,

akkor nem nyugtalankodik a holnap miatt, hiszen hallja, bizony nekünk is mondja:

„Bízzatok! Én *vagyok*. Ne féljete!”

(Márk evangéliuma elbeszéli, hogy amikor Genezáret taván tanítványai hajójába szállt Jézus, „a szél elállt.” A mi hajónkban, a Földön itt van. Higgyünk benne, éljünk szíve szerint és az „ötödik megrázkódtatás” nem képes ártani nekünk.)

³⁷ László Ervin: *Döntés előtt* 104., 144. o.

³⁸ László Ervin: *Döntés előtt* 115., 169. o.

24. A harmadik évezredbe

A harmadik évezredbe készülünk tisztelt Olvasóm. Rövidesen elkezdődik a XXI. század. Életkorunktól függ, mennyit élünk benne. Mennyit gyermekeink, unokáink, testi és/vagy szellemi utódaink? Ha „globálisan” gondolkodunk, akkor kérdés, meddig él az emberiség? Hogyan? Visszafordíthatatlanul fejlődik tovább, vagy lehetőségét elmulasztva, öngyilkos hatalommal a szívében, és kezében a Vég mellett dönt?

Az ekkora öntudatra ébredt embernek önmaga fölött és őt meghaladó Válaszra és Megoldásra van szüksége, sőt, nélkülözhetetlen számára, hogy Valakit szeretettel ne imádjon.

Ez a vágy mennyire egybeesik azzal a kegyetlen egyszerűséggel belőlünk is előtörő igénnyel, hogy „normális emberek akarunk lenni.”

Ezek az oldalakon együtt kerestük a Választ, a Megoldást és rátaláltunk a normális emberre, aki valóban az „Evangéliumi Ember.”

Jézus Krisztus.

Az Emberfia.

A Fiú, az Atya Egyszülöttje.

Ő a Megoldás, Ő a Válasz.

Ő az út, az igazság és az élet, hogy *normális ember* legyünk. Tegnap. Ma. Holnap.

Ő az emberiségnek is az útja, az igazsága és az élete, hogy a sok évezredes vajúdasban megszülje isteni önmagát és végre tudjon

*„Embernek lenni.” Csak embernek,
semmi egyébnek,
de annak egésznek, épnek,
föld szülte földnek,
és Isten lehelte szépnek.”*

(Sík S.)

25. Imádságok az Emberfiához, Krisztushoz

Most imák következnek. Kérem, ne előítélettel kezdjék olvasni, sőt egyáltalán ne olvassák, hanem akinek szívéből, értelméből, lelkéből előtört, mint forrásból a tiszta víz, azzal együtt gondolkozzanak, együtt érezzenek, s ha lehet, higgyenek. Ha hinni tudnak, kutatva mélyedjenek abba a valóságba, hogy az emberi lénynek

a gondolkodás, a képzelet, az érzés, a közlés mellett van egy ilyen megnyilvánulása is, melyet imának mondunk.

„Az imádság szavakba foglalt, vagy néma kapcsolat és párbeszéd Isten és ember, Isten és az imádkozó egyén között. Ugyanakkor egyéb is. Mivel Istenen keresztül az imádság szükségképp kapcsolat, méghozzá a legmélyebb kapcsolat, párbeszéd a létezással, minden egyes – élő és halott – emberrel. Egyfajta metanyelv, némaságában is egyféle beszéd fölötti beszélgetés mindennel és mindenkivel. E párbeszéd felmérése persze lehetetlen, de létezése minden imádkozó teremtmény számára alapvetően igaz és valóságos.” (Pilinszky)³⁹

Párbeszéd, melyben a legmélyebb kommunikáció jelenik meg, izzik föl, amelyben ÉN-TE viszonyulás kap szót, de olyannyira, hogy aki imádkozza, az teljes személyiségével benne van. A másik, a TE hallgat? Ha valóban hallgat, akkor tudna így szólni az, aki imádkozik? Az imába „érinti” egymást az Isten és az ember.

Újra kérem, akár imátlan, akár imádsághoz szokott ismerkedik a közölt imákkal, *ne olvassa*, hanem első pillanattól kezdve mélyedjen el benne vagy egyszerűen ízeleje, mert az ima,

akár monológnak tekinti valaki,

akár két személy meghitt legszemélyesebb önközlésének, az ima, ha leírták, akkor másnak is „hír”, megnyilatkozás valamiről, elsősorban Valakiről.

Talán az ima többet mond, mint bármilyen elmefuttatás, gondolati közlés, hiszen az ima egyben „mű”, alkotás, az énből fölforrásozó közlés. Egyről tanúságot tesz: Isten és ember között a kapcsolat csak akkor igaz, ha az személyes jellegű ÉN-TE viszony.

A mienk ilyen?

Uram, Jézus Krisztus!

Ma is a te világodat éljük,

ma is a te elévülhetetlen igazságaidon épülünk,

ma is lelkünkbe ömlik az evangélium szelleme éppen úgy,

mint ma is buzognak a názáreti hegyi források,

vagy a Jordán fakadása a Libanon magasán.

Ma is lelkünkbe vetődik az Úrnak képe,

mint ahogy a Genezáret tavában ma is tükröződnek a hegyek,

melyeknek ormain az Üdvözítő imában töltötte éjszakáit.

Mikor a nép királlyá akart tenni,

elrejtőztél, ó Uram!

Nem akartál múló királyságot,

hogy politika és földi hatalom

el ne töröljék alakod örök vonásait.

³⁹ Pilinszky János: A mélypont ünnepéye 524. o.

Annak nem volt szabad sem zsidó nemzeti,
sem klasszikus, sem középkori stílusban állani előttünk,
annak örök emberinek kellett lennie.

Uram, te vagy az én életmintám.
Szavaidban hallom lelkedet
és egészen közel vagy bennük nekem.
Nagy meghittségben, nagy egységben tartanak veled,
mert az egységnek nem tér és az idő a forrása,
hanem a lélekközelség.
Uram, úgy teremtettél,
hogy kellesz nekem, te pedig bennem lakni vágyol.
Úgy teremtettél,
hogy szomjazalak téged, te pedig szomjazol engem.
Úgy teremtettél, hogy éhezlek téged,
te pedig magadat adod nekem mennyei étkül,
Örökkévaló symposionjául lelkem szeretetre,
tökéletességre, elmúlhatatlan szépségre való vágyódásának.
És lelkem beléd horgonyoz kitéphetetlenül
és örvendezve tudja, hogy tiéd s te kellesz néki, Jézusom,
te lelkemnek Lelke, te Uram és Istenem,
te, aki közénk jöttél, aki hozzánk hasonlóvá lettél,
ki emberi nyelvünkön szóltál,
ki elfogadtad értelmünk nehézkes, szegényes formáit,
és természetfeletti kincseidet
beöltöztetted a mi gyarlóságunk gyermekszavaiba!
Ráadtad az igazságra az emberszabta gondolatruhákat,
hogy ráismerjünk isteni eredetünkre,
eltompult lelkiségünk örök titkaira,
melyeknek tiszta látásától megfosztott a bűn.
És ajkaddal megszentelted emberi beszédünket,
és igazságaiddal értelmet, célt adtál szavainknak.
Hallgatom, lesem, őrzöm e szókat...

Kis országban, keveseknek súgtad őket,
de a te hangodat nem oltja ki,
hanem hatalmasítja a köréje növvő tér és idő.
S ma az ezredévek távolából is
mintha arcunkhoz simuló ajkad suttogását hallanók.
Ó, mert téged megifjít az idő és növeszt a távolság,
ez a te Végtelenséged törvénye Uram,
s e Végtelenség egyre hangosodó,
egyre tüzesedő szavakat hagyott itt nekünk,
melyeknek élete öröklétből öröklétbe nyúl.⁴⁰

(Prohászka Ottokár)

⁴⁰ Prohászka Ottokár: Összegyűjtött művei VII. k. 334., 335. o.

Könyörgés Krisztushoz

Most is, minden áldott nap, közöttünk vagy, és velünk maradsz mindörökre.

Itt élsz közöttünk, mellettünk, a földön, mely a tiéd és a miénk, ezen a földön, amely gyermekkorodban a gyermekek közé ölelt, s a keresztfeszítés során a latrok közé iktatott; élsz az élőkkel az élők földjén, amelyet szépnek éreztél, és szeretsz, élsz nem-emberi életet az emberek földjén, láthatatlanul talán azok előtt is, akik keresnek, talán valami Szegény képében, aki két kezével keresi kenyerét, mindenkitől észrevétlenül.

De most eljött az idő, amelyben mindnyájunknak meg kell mutatkoznod és döntő és kényszerítő erejű jelt kell adnod ennek a nemzedéknek.

Mindenkinek szüksége van Rád. azoknak is, akik nem tudják, és akik nem tudják, azoknak méginkább, mint azoknak, akik tudják.

Az éhes azt képzeli, hogy kenyér után kell járnia, pedig Rád éhezik; a szomjas azt hiszi, hogy vízre volna szüksége, pedig Rád szomjazik; a beteg úgy érzi, az egészségéért epekedig, pedig az ő baja az, hogy távol vagy tőle.

Aki a szépséget keresi a világban, az tudtán kívül is Téged keres, aki Magad vagy a teljes-tökéletes szépség: aki gondolatban az igazságot kergeti, akaratlanul is Téged kíván, aki az egyetlen megtudni érdemes igazság vagy; és aki a békéért töri magát, Téged keres, az egyetlen békességet, amelyben a legzaklatottabb szívek is megnyugvást találhatnak.

Téged hívnak ők anélkül, hogy tudnák, hogy Téged hívnak, és az ő kiáltásuk kimondhatatlanabban fájdalmasabb, mint a miénk.

Először azért jöttél, hogy üdvözíts; azért születél, hogy üdvözíts; azért szólottál, hogy üdvözíts; keresztre feszítetted magad, hogy üdvözíts; a te mesterséged, a te munkád, a te küldetésed, a te életed az üdvözítés.

És nekünk ma, ezekben a szürke és gonosz napokban, ezekben az években, amelyek a borzalom és a szenvedés összesűrűsödése, elviselhetetlen felfokozódása, nekünk szükségünk van, halogatás nélkül, az üdvösségre.

Mi várunk Téged, Téged fogunk várni minden áldott nap, bármily méltatlanok vagyunk is rá, bármennyi lehetetlenség tornyosul is élénk. És minden szeretet, amit ki tudunk facsarni kiégett szíveinkből, Érted fog égni, Keresztfeszített, ki meggyötörtétől a mi szeretetünkért s aki most minket gyötörsz engesztelhetetlen szereteted minden hatalmával.⁴¹

(Giovanni Papini)

Te, aki velünk vagy

Te, aki velünk vagy most is, minden pillanatunkban, miért jöttél közénk és valójában mit hoztál nekünk, és mit kívánsz tőlünk, óh, Isten Fia és Emberfia, Yéshua mi-Naszrim, óh Názáreti Jézus?

Te, aki eljöttél és elvégezted munkádat, és visszatértél, mit hagytál ránk, mindannyiunkra, óh valóságos Isten a Szentháromság Egységében, óh Názáreti Jézus?

Amit Te hátrahagytál Egyházadra – s ezt a „SZERESD URADAT ISTENEDET TELJES SZÍVEDBŐL” és a „SZERESD MINDEN EMBERTÁRSADAT, AKÁR TENMAGADAT” főparancsolata – így is alakítóan hat az emberiségre. A kereszténység területéről kiinduló kultúrának adtad azt a hatalmas eredményt, hogy általa számolódtak föl a kontinensek bálvány-hiedelmei és sokistenségei a föld színén. Az Ember hullámhegyeken s hullámvölgyeken át hajózik a Háromszemélyű Egyisten felé, s nekünk, akik Egyházadnak tagjai lehetünk, imádnunk és szeretnünk kell Istent azok helyett is, akik nem ismerhették meg és nem ismerhetik föl Személyeitekben az Egy Igaz Istent. Hatalmas, sőt rettenetes földadat ez,

⁴¹ Papini: Krisztus története 558. o.

amikor még a magunk nevében is alig tudunk kellőképpen imádni és szeretni Téged. Te azonban mégis ránk mérted ezt, hogy Embertársaink szeretetével osztozzunk munkádban, a Megváltásban, óh, Megváltó Istenünk! Nemcsak megbíztál ezzel bennünket, de bíztál bennünk és bízol bennünk. Irántad való szeretetünknek és Embertársaink iránt valónak: itt az egysége. Hiszen Te is Embertársunk voltál, és ma is az vagy Örökkévalóságodban, óh Istenember és az Emberfia!

Add meg tehát nekünk, hogy minél jobban tudjunk szeretni az Embertársainkban. Ha erre valaha szüksége volt az emberiségnek, akkor leginkább most van szüksége rá, amikor az emberi tudás elérte az atomvilág föltárásának és a Kozmosz méreteinek küszöbét. Valamikor, amikor az emberiséget a maga útján elindítottad, azt a parancsot adtad neki, és a parancs végrehajtásához a képességeket is: „Vessétek hatalmatok alá az egész Földet.”

Nemegyszer kell azt hinnünk, hogy már-már teljesítettük ezt a parancsodat – alávetettük magunknak nemcsak a Földet, hanem annak minden energiaforrását, úgyannyira, hogy az Ember ma már akár önmagának és az egész emberiségnek elpusztítására képes!

Az egész világot úgy kell áthatnia az Embertársaink iránt való szeretetünknek, hogy ez ne történhessék meg. Te nemcsak az Istennel való Békédet hoztad meg és hagytad ránk, hanem az Emberek felé való békét is, hiszen valóságnak kellett fölismernünk a Te történetedben, hogy ennek a parancsnak éneke fölhangzott világrajöttöd éjszakáján.

Segítsd tehát híveidet is arra, hogy ez a Béke megvalósuljon!

Te akartad, hogy az emberiség eljusson ebbe a modern korba és ennek föladatai közé: hát engeddd, hogy ez az imádság elhangozzék ajkainkon – Amen!⁴²

(Ijjas Antal)

Jézus Krisztus

Király,
 ki feltakart piros szíveddel állsz a vérvő föld felett,
 Míg mélye még féligcsitult világrengek forradalmas émeletől
 Embertelen görcsökben hánytorog,
 S lábád körül az összevissza tipratott világmezőn
 Véresre-rázott emberszív-rögök vonaglanak:
 Krisztus-Király,
 Egyetlen álló tiszta Csend a kábító hullámverésben,
 Egyetlen élő Fény az érthetetlen örvény éjjelében,
 Krisztus-Király, hozzád jövünk,
 A mélységből kiáltunk hozzád.

Hajolj le hozzánk, halld az emberszívek sápadt kórusát,
 Ezerszeres sirámmal vulkánlik feléd
 Emberbűn, emberőrület és embergyötrelem.
 Irgalmazz nekünk, Irgalom!
 Mi már magunknak irgalmazni nem tudunk.

Szív, egyetlen Király,
 Fordíts meg minket és ömöld belénk
 Megváltó véred életzsongító tüzet.

⁴² Ijjas Antal: Jézus története (Ecclesia Kiadó, 1970. 739. o.)

Ki úr vagy miriádnyi mérhetetlen nagyvilágokon,
Építsd fel pártos szíveink kövéből
Emberországod templomát.

Emeld fel, ó Király, a koszorús keresztet,
S a keresztet az örök halmok óhaját,
A mindenség rejtelmes Fókuszát,
A minden-szív sugárzó Mágnesét,
Amelyben egy titokba forrt
A Végtelenség és a húsos ember,
Gyémánt végzet és anyás irgalom,
És mindöröktől minden szeretet.

Ó Szív

Király Szív, ki úr vagy, és mindenséget mozdulatlan mozgatod.
És mégis egy vagy miközülünk,
Testvér és kisdéd és jegyes,
Meleg, piros bor s fehér, lágy kenyér;
Ki most se nézed ráncba-vont homlok megett
Ítélező Király-bosszúval
Halálba-táncos forgatag futásunk:
De mint az édes anyaszem
Simogató szigorral várja végig
A tehetetlen gyerektoporzékolást,
És korholása csókot ígér és büntetése is becéz:
Úgy vársz reánk, úgy hívsz magadhoz, úgy ölelsz:

Öleld magadhoz ezt az örült századot:
A kisdedekéit, akiket szeretsz,
A Magvakért, melyek mozdulnak a mélyben
S a rothadás csíráztató setét ölen
Tisztább tavasznak pattogják ígérését,
Mert sejtjeikben napbanéző, hozzád-húzó emberösztön énekel:

Légy jó hozzájuk, keltető Nap, Ősmeleg!
Hadd bontsa fel rózsás fejét az új kelet,
Fagyott földünket hadd koszorúzza új kalász,
Hadd hullámozza ég felé megint a föld
Az ezredeknek ősdalát:
A nagy Királynak, kinek minden él,
A jó Királynak, kiből minden él,
A Szív-Királynak, kiben minden él.⁴³

(Sík Sándor)

Jézus

Jézus, a Világ erőinek fátyla mélyén valóságosan és fizikailag lettél számomra minden,
körüöttem és bennem is.

⁴³ Sík Sándor: Fekete kenyér („Dom” Katolikus Könyvek, 1931. 140. o.)

„Uram”. Igen, igen, az egyetemes Átváltoztatás és Egyesülés kettős misztériuma által végre találtam valakit, akit egész szívvel így szólíthatok: Uram! Amíg csak arra voltam képes, vagy csak arra merészkedtem, hogy Tebenned, Jézus, a kétezer évvel ezelőtt élt embert lássam, magas igényű Erkölcsstanítót, Barátot vagy Testvért, addig félnék és félszeg volt szeretetem. Mert hát olyan barátok, testvérek, okos emberek vesznek körül, akik kiválóak, finomak és a lehető legközelebb állnak hozzám. Meg aztán az Ember teljesen átadhatja-e magát a csak-emberi lénynek? A Világ kezdettől fogva mindig jobban hatott a szívemre, mint bármelyik Eleme. És soha senki más előtt nem hajoltam volna meg szívesen. De ma már emberfeletti erők tárulnak elém, s ezeket Feltámadásod juttatta Neked. Mester, ezért már Te ragyogsz fel a Föld minden erején át. Egyetlen Uramnak tekintelek, egész szívvel adom át magam Teneked.

Dicsőséges Krisztus, Te vagy az Anyag ölén titokzatosan szétáradó Erő és vakítóan fénylő Központ, amelyben találkozik a Sokféle Valóság számtalan rostja. Győzhetetlen Fiatalom vagy, akárcsak a Világ és meleg, mint maga az Élet. Homlokod hóból van, szemed tűz, lábad pedig csillogóbb, mint az olvasztott arany. Kezed fogja egybe a csillagokat. Te vagy az első és az utolsó, a meghalt és a feltámadott. Te gyűjtesz áradó egységbe minden szépséget, minden ízt, minden erőt, minden formaváltozatot. Téged keresett kiáltó szavam, mely oly messzire ér, mint a Mindenség, Csakugyan Te vagy Uram és Istenem!

Vonzásodra csodálatosan összefonódik a teremtmények megkapó szépsége és elégtelensége, marasztaló bája és komizsága, kétségbeejtő gyöngesége és elremítő ereje. Velük tágítsd ki szívemet, majd csöndes szentelenséggel csitítsd is.

Mutasd meg, mi az igazi tisztaság: nem a dolgoktól elszakító vérszegénység, hanem a minden szépségen átható lendület.

Nyilatkoztasd ki, mi a valódi szeretet: nem a meddő rettegés a büntől, hanem az a merész szándék, hogy minden ember válllvetve feszítgeti az élet kapuit.

S végül, főleg azt ajándékozd lelkemnek, hogy folyton erősebben lássa mindenütt-jelenlétedet, boldog szenvedéllyel akarjon kutatni, valami kevéskével hozzájáruljon a Világ építéséhez és ugyanakkor el is tudja fogadni hatásait. S mindezt azért, hogy mindinkább Beléd hatolhasson.

Istenem, minden örömöm és sikerem, egész életem értelme és szomjú vágya ehhez az alapvető látomáshoz fűződik: Te ragyogsz a Mindenségben.

Átadom magam Testednek, ahová csak kihat: vagyis a Világnak, amely hatalmad által és az én hitemben is csodásan élő kohóvá lett, s amelyben minden alámerül, hogy újjászülessék. Átadom magam Testednek, hogy benne éljek és benne haljak.⁴⁴

(Teilhard de Chardin)

Én Jézusom

Én Jézusom, milyen is vagy? Az evangéliumok tanúsága szerint sose írtál, csak egyszer a porba. Pedig egyedül te írtál, és mi vagyunk, akik a porba írunk.

Te vagy az Ige, aki teremtett és megtestesült, s épp ezért az öröktől leölt bárány, aki egyedül ítélt. Ezért mondhattad – Te, aki belevegyültél a mindenség történetébe –, hogy egyedül az Atya szent, Ő a sérthetetlen alap, akit elhagyott a kereszten szeretete és szerelme, szereteted és szerelmed csúcán. Szerelmetekben ez volt a legcsodálatosabb pillanat. Rólad nem szégyen emberi módon beszélni. Te is ezt tetted.

⁴⁴ Teilhard de Chardin: Út az Ómega felé 170. o.

Azóta mi sok mindent kiagyaltunk. Te beérted azzal, ami kezéd ügyébe került. „Boldogok, akik sírnak.” Milyen igénytelen ez a mondatod, struktúrájában még Dosztojevszkij mondatainál is szegényebb. Ha így tudnánk írni, mennyi felesleges port és papírost kímélhetnénk meg.

S közben még újitónak se mondtad magadat. Azóta se vettük észre, hogy a Végítélettel – ahol főként éhségről, szomjúságról és mezítelenségről esik majd szó – lényegében új Parancsolatot adott a Tízparancsolat helyébe. Olyat, amiről nem szabad tudnunk, mikor is teljesítjük. (...)

Mielőtt meghalnál, ételként osztod szét magadat, aminek véresen pontos képe és ellenképe az egymást hierarchikusan fölfaló élő világ, s a szerelem legmagasabb kifejezése, amikor be szeretnénk kebelezni, legszívesebben fölfalnánk a másikat.

Sokan mondták rá, hogy békés anarchista voltál, ki egy asztalhoz ült a bűnösökkel, paráznákkal is. Hát igen, te nem csupán tanítványaidat fogadtad el. A jobbik lator azt se tudta, ki vagy, mit is vallottál, amikor barátodul fogadtad.

Ezért vagy fölülmulthatatlan. Mivel sose védekeztél, mivel semmivel se biztosítottad se magadat, se tanításaidat.

Ki vagy? – akit követhetünk anélkül, hogy az epigonizmus leghalványabb árnyéka esne ránk? Egyetlen egyszeri, aki ezerszer százezer példányban ismétlődhet szentjeiben? Téged, aki az Atya szerelmetes fiának nevezett, hogyan idézhet minden elhagyatottságot? Amikor Auschwitzban – harmincfokos hidegben – egy akna mélyén megpillantottam a mázsás hajkupacokat, egy vitrinben az összezilált szemüvegeket, a folyosón a bélyeg nagyságú fényképeket s az egyik falon a világ legszomorúbb fényképét: egy görbült hátú öregasszonyt három kisgyerekekkel – a negyedik zsebre dugott kézzel, korához illően hátramaradva követte a gázkamrába igyekvőket – miért gondoltam őt sebedre? Végül is ezt hagytad ránk?

Nem. Ismét az isteni dramaturgia szabályai szerint elhagyatott haláltusádat szinte észrevétlenül követte föltámadásod. Gyógyír és egyedül méltó olaj a mindannyiunkra váró agóniára, végzetesen elmagányosító sebesülésre.

Utoljára mi is elhagyottak leszünk, ahogy te is annak érezted magadat. De – erre is példád tanít – ez az Atya pillanata. A mozdulatlan alapé, a mozdulatlan várakozó atyai házáé, a sötétben, a bokrok mögött meghúzódó szerelmetes várakozásé.

Amikor azt mondtad, hogy beteljesedett, kezéd a kilincsen volt már.⁴⁵

(Pilinszky János)

---

⁴⁵ Pilinszky János: A mélypont ünnepélye 482. o.

26. II. János Pál pápa: „A harmadik évezred közeledtével”

kezdetű apostoli levele
(részletek)⁴⁶

„Jézus Krisztus ugyanaz tegnap és ma...” (Zsid 13,8)

Krisztus, a világ Megváltója az egyetlen Közvetítő Isten és az emberek között, és nem adatott más név az ég alatt, melyben üdvözlünk lehetne. [4]

Krisztus tökéletes ember, aki visszaállította Ádám gyermekeiben a bűn által elcsúfított hasonlóságunkat Istenhez. Az Ige isteni személye által magára vett és minden bűntől mentes emberi természetében az összes ember közös emberi természete a legmagasabb emberi méltóságra emelkedett: „Isten Fia a Megtestesüléssel bizonyos módon minden emberrel egyesült. Emberi kézzel dolgozott, emberi értelemmel gondolkodott, emberi akarattal cselekedett és emberi szívvel szeretett. Szűz Máriától születvén valóban egy lett közülünk, mindenben hasonló hozzánk, kivéve a bűnt. [4]

Jézus Krisztusban Isten nemcsak megszólítja az embert, hanem keresi is. Isten Fiának Megtestesülése a bizonyosága annak, hogy Isten keresi az embert. [7]

A 2000. ÉV JUBILEUMA

Isten Fiának születését Szent Pál az „idő teljességébe helyezi (vö. Gal 4,4) Az idő igazában attól a tényről telt be, hogy Isten a Megtestesüléssel belépett az emberi történelembe. Az örökkévalóság belépett az időbe. [9]

Ebből a szempontból nézve Krisztus születésének 2000. évfordulója (eltekintve most a pontos kronológiai számításoktól) rendkívül nagy jubileumot jelent, nem csupán a keresztényeknek, hanem közvetve az egész emberiségnek, tekintettel arra a szerepre, amit a kereszténység játszott az elmúlt 2000 esztendőben. Jelentőségteljes az, hogy ma már szinte az egész világ minden népe az időt Krisztus születésétől számítja, s így e dátum a mai kalendáriumok középpontja lett. Nemde ez is jelzi, milyen páratlan jelentősége van a Názáreti Jézus születésének az egyetemes történelemre? [15]

A közvetlen közeli előkészület

A Jubileumnak növelnie kell a mai keresztényekben a *hitet* az önmagát Krisztusban kinyilatkoztató Istenben, erősítenie kell a *reményt* az örök élet várásában, és tökéletesítenie kell a *szeretetet*, hogy tevékeny legyen a testvérek szolgálatában. [31]

Sürgetően szükséges, hogy a Nagy Jubileum alkalmával megvilágítsuk és elmélyítsük, hogy Krisztus az egyetlen Közvetítő Isten és az emberek között, Ő a világ egyetlen Megváltója, és világosan megkülönböztessük Őt a többi nagy vallások alapjától. E vallásokban ugyanis vannak igazságelemek, melyeket az Egyház őszinte tisztelettel néz, s úgy tekint, mint annak az Igazságnak tükröződését, Aki megvilágosít minden embert. A 2000. évben újult erővel kell meghirdetnünk: „Íme megszületett nekünk a világ Üdvözítője.” [38]

⁴⁶ II. János Pál pápa: Tertio Millennio Adveniente

Az előkészület második szakasza

Az első évet, 1997-et *Krisztusnak*, az Atya Igéjének szenteljük, aki a Szentlélek működése által emberré lett. Ki kell emelnünk a Jubileum krisztológiai jellegét, tudniillik azt, hogy Isten Fiának megtestesülését, az egész emberi nem üdvösségének misztériumát fogjuk ünnepelni. Sok bíboros és püspök javaslatára ennek az évnek általános témája: Jézus Krisztus, a világ egyetlen Üdvözítője tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.” (vö. Zsid 13,8) [40]

Hogy a keresztények igazán megismerhessék, kicsoda Krisztus, ebben az évben megújult érdeklődéssel forduljanak a Szentíráshoz, „akár az Isten szavában bővelkedő szent liturgia közvetítésével, akár lelki olvasmányképpen, akár megfelelő bibliamagyarázatok által.” [40]

Az üdvösség szentségi megvalósítása az év folyamán elvezethet a keresztség mint a keresztény lét alapjának újrafelfedezéséhez, miként az Apostol mondja: „Ahányan csak megkeresztelkedtetek Krisztusban, Krisztust öltöttétek magatokra.” (Gal 3,27) [41]

Az első év tehát alkalmas idő lesz a katekézis újrafelfedezésére, mely a szó eredeti értelmében az „apostolok tanítása” (ApCsel 2,42) Jézus Krisztus személyéről és üdvözítő misztériumáról. Ebből a szempontból nagyon hasznos lesz alaposan tanulmányozni A KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSÁT, mely hűségesen és szervesen mutatja be a Szentírás, az élő egyházi hagyomány és a hiteles Tanítóhivatal tanítását, továbbá az egyházatyák és a szentek lelki örökségét, hogy mélyebben megismertesse a keresztény misztériumot és újjáélessze Isten népének hitét. [42]

A Szent Szület, aki „háttérben” végig jelen lesz az előkészítő szakaszban, ebben az első évben elsősorban istenanyasága misztériumában fogjuk szemlélni...

Mária ugyanis mindig megmutatja isteni Fiát, s ő maga a hívők számára a hit mintaképe. [43]

27. Az Emberfia a Katolikus Egyház katekizmusa tükrében

A Katolikus Egyház katekizmusa tanítja

„Isten Igéje, mely Isten ereje minden hívő üdvösségére, az Újszövetség könyveiben csodálatos szépségben jut el hozzánk és mutatja meg erejét.” E könyvek az isteni kinyilatkoztatás végérvényes igazságát tárják elénk. Központi témájuk Jézus Krisztus, az Isten megtestesült Fia, az Ő cselekedetei, tanítása, szenvedése, megdicsőülése és Egyházának kezdeti időszaka a Szentlélek munkálkodásával. [124]

Az *evangéliumok* az összes szent könyv „szívét” alkotják, mert elsősorban ezek tanúskodnak a Megtestesült életéről és tanításáról. [125]

Sok dolog, ami érdekes lenne az emberi kíváncsiság számára Jézussal kapcsolatosan, nem szerepel az evangéliumokban. Szinte semmit sem találhatunk ott názáreti életéről, sőt még nyilvános életének nagy részét sem hozzák az evangéliumok. Amit viszont megírtak az evangéliumokban, azért írták, „hogy higgyétek: Jézus a Messiás, Isten Fia, s hogy a hit által életetek legyen” (Jn 21,31). [514]

Az evangéliumokat emberek írták, akik először hittek benne és akik meg akarták osztani hitüket másokkal. Hitben megismerve, hogy kicsoda Jézus, képesek voltak meglátni és megláttatni misztériumának nyomait egész földi életében. A születés pólójától a szenvedés ecetjéig és a föltámadása után a sírban talált lepelig. Jézus életében minden az Ő misztériumának jele. Gesztusain, csodáin, szavain keresztül kinyilatkoztatta, hogy „benne lakik testileg az istenség teljessége” (Kol 2,9). Embersége úgy jelenik meg, mint „szentség”, vagyis istenségének és annak az üdvösségnek, amelyet hoz, a jele és eszköze, ami látható volt földi életében, az istenfűségnek és megváltói küldetésének láthatatlan misztériumára vezetett. [514]

A keresztény ember számára az Istenbe vetett hit elválaszthatatlanul azt is jelenti, hogy hisz abban, akit Isten küldött, „szeretett Fiában”, akiben kedvét találja (Mk 1,11). Isten szólított fel minket arra, hogy „öt hallgassuk”. Krisztus Urunk maga mondotta tanítványainak: „Higgyetek Istenben és higgyetek bennem is” (Jn 14,1). Azért hihetünk Jézus Krisztusban, mert Ő maga Isten, a megtestesült Ige: „Istent soha nem látta senki; az egyszülött Fiú. aki az Atya keblén van, Ő nyilatkoztatta ki (Jn 1,18). Mivel Ő „látta az Atyát” (Jn 6,46), egyedül Ő ismeri és csak Ő nyilatkoztathatja ki. [151]

Az isteni név, az „Én vagyok” vagy: „Ő van”, kifejezi Isten hűségét is, mert Ő – az emberek bűnének hűtlensége és azok jogos megbüntetése ellenére – „ezredíziglen megadja kegyelmét” (Kiv 34,7). Isten kinyilatkoztatja, hogy „Ő gazdag az irodalomban” (Ef 2,4), elmenvén egészen addig, hogy saját Fiát adja. Jézus kinyilatkoztatja, hogy Ő maga is hordozza az isteni nevet, amikor életét adja a bűnből való szabadulásért: „Amikor majd a magasba emelik az Emberfiát, akkor majd megtudjátok, hogy „Én Vagyok” (Jn 8,28). [211]

„Amikor elérkezett az idők teljessége, az Isten elküldte a Fiát, aki asszonytól született, és alávetette magát a törvénynek, hogy kiváltson minket a törvény szolgaságából és a fogadott

fiúságot elnyerjük (Gal 4,4-5). Íme, „ez a Jézus Krisztus, Isten Fia evangéliuma” (Mk 1,1). Minden várakozás fölött cselekedett: elküldte az Ő „szeretett Fiát” (Mk 1,11). [422]

Hisszük és megvalljuk, hogy a Názáreti Jézus, aki Izrael lányától zsidóként született Betlehemben, Nagy Heródes király és I. Augusztus császár idejében, ki foglalkozására nézve ács, aki keresztre feszítve Jeruzsálemben halt meg, Poncius Pilátus helytartó alatt, Tibériusz császár uralkodása idején, Isten emberré lett örök Fia, aki „Istentől jött” (Jn 13,3), „leszállott az égből” (Jn 3,13), testben jött el (Jn 4,2), mert „az Ige testté lett és közöttünk lakozott és láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt el”. Mindannyian az Ő teljességéből részesültünk, kegyelmet kegyelemre halmozva” (Jn 1,14.16) [423]

A Szentlélek kegyelmének indítására és az Atya vonzására hisszük és valljuk Jézusról, hogy „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia” (Mt 16,16). Ennek a Szent Péter által megvallott hitnek a sziklájára építette Krisztus az ő Egyházát. [424]

Az *Isten Fia* kifejezés az Ószövetségben jelenti az angyalokat, a választott népet, Izrael fiait és királyait is. Tehát fogadott fiúságot jelent, amely Isten és teremtménye között sajátosságosan bensőséges viszonyt létesít. Amikor a messiás-királyt „Isten fiának” nevezi a Szentírás, akkor ez a szövegek első értelme szerint nem jelenti szükségképpen, hogy több lenne, mint egy ember. Akik úgy nevezték Jézust, hogy Izrael Messiása, lehet, hogy szintén nem akartak ennél többet mondani. [441]

Az evangéliumok két ünnepélyes alkalommal, Krisztus megkeresztelkedésekor és a színeváltozáskor idézik az Atya szavát, aki őt, mint „szeretett Fiát” nevezte meg. Jézus saját magát is „Isten egyszülött Fiának nevezi” (Jn 3,16) és ezzel a címmel megtestesülése előtti örök létét állítja. Hitet kér „Isten egyszülött Fiának nevében” (Jn 3,18). Ez a keresztény hitvallás jelenik meg már a kereszten függő Jézussal szemben a százados felkiáltásában: „Ez az ember valóban az Isten Fia volt” (Mt 15, 39), de csak a húsvéti misztériumban értheti meg a hívő az „Isten Fia” cím végső jelentőségét. [444]

Az Ige testté lett, hogy az „*isteni természetből részesítsen minket*” (2Pt 1, 4): „Ez volt az az ok, amiért az Ige emberré lett, és Isten Fia ember fiává lett, hogy az ember az Igével kapcsolatba lépve és tőle elnyerve az istenfiúságot, Isten fiává legyen.” „Az Isten Fia emberré lett, hogy minket istenekké tegyen.” „Isten egyszülött Fia minket istenségéből akarván részesíteni, felvette természetünket. Hogy az embereket istenekké tegye, emberré lett.” [460]

Krisztus egész élete az Atya *kinyilatkoztatása*: szavai és cselekedetei, csendje és szenvedése, az ahogyan él és ahogyan beszél. Jézus mondta: „Aki lát engem, látja az Atyát, (Jn 14,9) és az Atya: „Ő az én szeretett Fiam, őt hallgassátok” (Lk 9,35). A mi Urunk az Atya akaratának teljesítésére emberré lévén, misztériumainak legkisebb vonásaival is „kinyilatkoztatja nekünk Isten irántunk való szeretét” (1Jn 4, 9). [516]

Krisztus egész élete a *megváltás* misztériuma. A megváltás mindenekelőtt a kereszten kiontott vér által jön hozzánk, de ez a misztérium Krisztus egész földi életében működik: már megtestesülésében, amely által szegénnyé téve önmagát, szegénysége által bennünket gazdagított; rejtett életében, amikor engedelmissége által helyrehozza engedetlenségünket; tanításában, mely megtisztítja hallgatóit; gyógyításaiban és ördögűzéseiben, amelyek által „magára vette gyengeségünket és hordozta betegségeinket” (Mt 8,17), föltámadásával, amellyel megigazulást adott nekünk. [517]

Mindaz, amit Jézus élt, lehetővé teszi, hogy *mi benne éljünk* és hogy *ő éljen bennünk*. „Igen Ő, az Isten Fia, valamiképpen minden emberrel egyesült, amikor testté lett.” Arra kaptunk meghívást, hogy vele egyek legyünk. Mindazt, amit testében értünk élt, mint példaképünk, közli velünk, mint testének tagjaival. [521]

Minden ember meghívást kapott Isten országába... Ahhoz, hogy valaki oda bejusson, be kell fogadnia Jézus igéjét. [543]

Az ország a *szegényeké* és a *kicsinyeké*, vagyis azoké, akik alázatos szívvel fogadják. Jézus küldetése az, hogy „Örömhírt vigyen a szegényeknek” (Lk 4,18). Boldognak mondja őket, mert „övék a mennyek országa” (Mt 5,3): az Atya a „kicsinyeket” méltatta arra, hogy kinyilvánítsa számukra azt, ami rejtve maradt a bölcsék és az okosok előtt. A jászoltól a keresztségig Jézus osztozott a szegények életében; ismerte az éhséget, a szomjúságot és a nyomort. Sőt: azonosította magát azokkal, akik a legkülönbözőbb módon élnek meg a szegénységet, és az értük tevékeny szeretetet az Isten országába való belépés feltételül szabta. [544]

Jézus az ország asztalához hívta a *bűnösöket*: „nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket” (Mt 2,17). Megtérésre intette őket, amely nélkül nem lehet belépni az országba, ugyanakkor szóban és cselekedetben megmutatta nekik Atyja irántuk való határtalan irgalmát és azt a határtalan örömet, ami a mennyek országában „lesz egy megtérő bűnösön” (Lk 15,7). Ennek a szeretetnek legfőbb bizonyítéka saját életének áldozata lesz a „bűnök bocsánatára” (Mt 26,28). [545]

Krisztus halála egyszerre *húsvéti áldozat*, amelyben „a világ vétkeit hordozó Bárány” (Jn 1,19) beteljesítette az emberek végleges megváltását, és az *Újszövetség áldozata*, amely helyreállította a közösséget Istennel, kibékítve Őt. „Ez az én vérem, amelyet sokakért kiontanak a bűnök bocsánatára” (Mt 26,28). [613]

Ez a „mindvégig szerette övét” (Jn 13,1) az, ami Krisztus áldozatának a megváltás és jóvátétel, az engesztelés és elégtétel értékét adja. Élete feláldozásakor mindannyiunkat ismert és szeretett. „Mert Krisztus szeretete ösztönöz minket, hiszen arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ha egy mindenkiért meghalt, akkor mindenki meghalt” (2Kor 5,14). Egyetlen, még a legszentebb ember sem volt képes arra, hogy minden ember bűnét magára vállalja és önmagát áldozatul ajánlja mindenkiért. Krisztusban a Fiú isteni személyének jelenléte, mely minden embert felülmúl és magába foglal, és amely az egész emberiség fejét jelenti, tette lehetővé a *mindenkiért* hozott megváltói áldozatot. [616]

Krisztus feltámadása a hit tárgya: mégpedig annyiban, amennyiben Isten maga természetfölötti módon belép a teremtésbe és a történelembe. Benne mind a három isteni személy együtt tevékenykedik, és mindegyik a maga eredetiségét tárja fel.

A feltámadás az Atya akaratából ment teljességbe, ő „feltámasztotta” Fiát, Krisztust, ezzel bevitte annak emberségét is – testével együtt – annak tökéletes formájába a Szentháromságba.

Jézus végérvényesen a „szentség Lelke szerint a halálból való feltámadásával Isten hatalmas Fiának bizonyult” (Róm 1,3-4).

Szent Pál rámutat Isten hatalmának feltárulkozására, a Szentlélek tevékenykedése révén, aki életre keltette Krisztus halott emberségét és meghívta azt az Úr dicsőséges állapotára. [648]

Jézus *istenségének* igazságát igazolta a feltámadása. Ő maga mondotta: „Amikor magasba emelitek az Emberfiát, akkor megtudjátok, hogy Én Vagyok” (Jn 8,28). A Megfeszített feltámadása igazolja, hogy Ő valóban az „Én Vagyok”, az Isten Fia, maga is Isten. Szent Pál kijelentette a zsidók előtt: „Az atyáinknak tett ígéret beteljesedett, mert azt az Isten teljesítette nekünk... feltámasztva Jézust, ahogyan az a zsoltárban írva van: Fiam vagy te, ma nemzettelek téged” (ApCsel 13,32-33). Krisztus feltámadása szorosan kapcsolódik az Isten Fia megtestesülésének misztériumához. Ennek beteljesedését adta meg benne, Isten örök terve szerint. [653]

Életének ez az utolsó mozzanata szorosan kapcsolódik az elsőhöz, vagyis a mennyből való alászállásához, amely a megtestesülésben történt meg. Csak az, aki az „Atyától jött”, tud visszatérni az Atyához, vagyis Krisztus. „Senki sem tud felmenni a mennybe, csak az Emberfia, aki a mennyből szállott alá” (Jn 3,13). A saját természetére hagyatkozva az emberiség nem képes felmenni az „atyai házba” (Jn 14,2), Isten életébe és boldogságába. Csak Krisztus volt képes megnyitni az ember számára ezt a fölfelé vezető utat, „sőt reménységgel tölt el minket, titokzatos testének tagjait, hogy ahová Ő a Fő és az Első érkezett, hozzá kapcsolódva mi is eljutunk.” [661]

Krisztus immár az *Atya jobbján ül*. „Az Atya jobbján értjük az istenség dicsőségét és tiszteletét, ahol Ő mint Isten Fia volt minden idő kezdete előtt, mint Isten és az Atyával egylényegű, de testben foglalta el a helyét azután, hogy megtestesült és testben megdicsőült,” [663]

Az összes halottak, „az igazak és a gonoszok” (ApCsel 24,15) feltámadása megelőzi az utolsó ítéletet. Ez lesz az „az óra, mikor a sírokban mindnyájan meghallják Isten Fiának szavát. Akkor előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet föltámadására” (Jn 5,28-29). Akkor „eljön dicsőségében az Emberfia, s vele mind az angyalok (...) Elébe gyűlnek az összes nemzetek. Ő pedig elválasztja őket, mint pásztor elválasztja a juhokat a kosoktól. A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára (...) Ezek örök büntetésre jutnak, az igazak pedig örök életre” (Mt 25,31.32.46.). [1038]

A megdicsőült Krisztus „ülvén az Atya jobbján” és kiárasztva a Szentlelket Testébe, mely az Egyház, Krisztus főleg az ő általa, kegyelmének közlésére alapított szentségeken át működik. A szentségek a mi mostani emberségünk számára érzékelhető és elérhető jelek (szavak és cselekedetek). Hatékonyan valósítják meg a kegyelmet, amelyet Krisztus működése és a Szentlélek ereje által jelentenek.” [1084]

Amint az Atya Krisztust küldötte, úgy küldötte Krisztus is a Szentlélekkel eltelt apostolokat, nemcsak azért, hogy az evangéliumot minden teremtménynek hirdetve tanítsák: Istennek Szent Fia által halálával és feltámadásával megszabadított minket a Sátán hatalmából és a halálból, és átvitt az Atya országába, hanem azért is, hogy a meghirdetett üdvösséget megvalósítsák az egész liturgikus élet központját jelentő áldozat és szentségek útján. [1086]

Az Úr hozzánk sürgető hívást intéz, hogy Őt az Eucharisztia szentségében magunkhoz fogadjuk: „Bizony, bizony mondom nektek, ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az Ő véré, nem lesz élet bennetek” (Jn 6,53). [1348]

Egyedül Isten bocsátja meg a bűnöket. Azért, mert Jézus az Isten Fia, önmagáról mondja: „Az Emberfiának hatalma van a bűnök megbocsátására” (Mk 2,10) és Ő gyakorolja ezt az isteni hatalmat: „Bűneid bocsánatot nyertek” (Mk 2,5). Mi több, isteni hatalma folytán Ő ezt a hatalmat átadja az embereknek, hogy az erre fölhatalmazottak az Ő nevében vele, ti. a bűnbocsátó hatalommal éljenek. [1441]

Jézus a következő szavakkal foglalta össze az ember kötelességét Istennel szemben:

„SZERESD URADAT, ISTENEDET TELJES SZÍVEDBŐL, TELJES LELKEDBŐL ÉS TELJES ELMÉDBŐL.” (Mt 22,37)

„SZERESD FELEBARÁTODAT, MINT SAJÁT MAGADAT.” (Mt 22,39)

„AMINT ÉN SZERETTELEK BENNETEKET, ÚGY SZERESSÉTEK TI IS EGYMÁST.” (Jn 13,34)

28. Utószó helyett

A szerző vallomása

Három éven át készülünk Krisztus születésének 2000. évfordulójára. Isten Fiának születése az ezredvég Nagy Jubileuma. Megbízta Jézust ismertető könyv írásával. A megtisztelő feladat öröménél nagyobb volt bennem a félelem.

Mauriac „Jézus élete” című könyvének bevezetőjében írja: „Kétségtelen, hogy egy «Jézus életé»-t térden állva volna szabad csak megírni, s tulajdon méltatlanságunk érzetében, amely kihullatná a tollat kezünkből.”

Nemrég pedig Jean-Luc Marion francia filozófusnak adtam igazat. „Istenről írni: ezt rettenetesen nehéz és veszélyes vállalkozásnak élem meg. És főleg, ha azt mondom a Szeretet-Istenről, amit mondani kell róla. Ez élénk fénybe állítja azt, hogy az én szeretetem semmiség... A teológus írva imádkozik. Az ima tolla hegyén van, mint mások a rózsafüzért pergetik ujjuk hegyén.”

Mindezek meggyőződésével írtam meg ezt a könyvet.

A Mennyei Atya mondotta Jézusról: „Ő az én szeretett Fiam, Őt hallgassátok!”

Könyvemben nem tettem mást, mint megvallottam: Jézus Krisztus, az Emberfia az én Istenem, Őt hallgatom, Őt nézem és törekszem szeretni. Benne reménykedem.

Szándékom volt ismeretet adni Róla vagy a már meglévőt elmélyíteni, hogy növekedjék vagy ébredjen fel olvasóimban a hit, erősödjék a remény és cselekedjék a szeretet. Úgy szerettem volna tanúságot tenni Jézusról, hogy a Vele való, kapcsolat elsősorban nem tudás, hanem tapasztalat, szeretet, hit kérdése, mely által *személyes* viszonyba kerülünk Vele.

Írás közben Jézusnak egy paradoxonát éltem végig. Ő megkívánja, hogy valljuk meg az emberek előtt, tanúságot tegyünk Róla, tanítsuk, amit mondott, sőt amit fülbe súgott, azt kiáltjuk. Tehát hirdessük Őt. Ugyanakkor félreérthetetlenül állítja, hogy „Senki sem jöhet énhozzám, hacsak az Atya nem vonzza.”

Miért akkor a kimondott vagy leírt szó? Neki nincs rá szüksége. Mégis, mivel valóban ember, az emberhez mint Isten is emberi utat keres: emberi módon akar szólítani és megérinteni. Szavaink nem több, mint az a por, melyet az útszélről kezébe vett, nyálával megnedvesítette, a vak szemére kente és a vak látni kezdett.

Itt vannak tehát az Emberfia idézett szavai mellett a szerző nagyon is emberi szavai. Kit szólít meg? Kit érint? Kizárólag az Ő és az érintett lélek személyes titka.

Mielőtt írni kezdtem, lelkemet félelem töltötte be. Szívemet most már az öröm uralja. Pilinszky Jánosnak van igaza: „Értelmet írásomnak – akarva, nem akarva – egyedül Isten adhat, s egyedül Ő is ad, akkor is, miközben írom, de főként azután, hogy írásomat befejeztem.”

Irodalom

- GERHARD KROLL: Jézus nyomában (Szent István Társulat, Bp.)
HENRI MORICE: Jézus Lelke (Szent István Társulat, Bp.)
IJJAS ANTAL: Jézus története (Ecclesia, Bp. 1970.)
KERESZTY RÓKUS: Jézus Krisztus (Szent István Társulat, 1996.)
MAURIAC: Jézus élete (Athenaeum Kiadó, Bp.)
SCHÜTZ ANTAL: Krisztus (Szent István Társulat, Bp. 1944.)
WALTER KASPERS: Jézus a Krisztus (Vigilia, Bp. 1996.)
II. JÁNOS PÁL: Tertio millennio adveniente (Szent István Társulat, Bp. 1996.)
C. G. JUNG: Gondolatok a vallásról és a kereszténységről (Kossuth Kiadó, Bp. 1996.)
GÁL FERENC: Dogmatika (Szent István Társulat, Bp. 1996.)
HAMVAS BÉLA: Scientia sacra III. (Medio Kiadó, Bp. 1996.)
HANS KÜNG: Világvallások etikája (Egyházforum Kiadó, Bp. 1994.)
KARL RAHNER: A hit alapjai (Szent István Társulat, Bp. 1983.)
LÁSZLÓ ERVIN: Döntés előtt (KIT Képzőművészeti Kiadó, Bp. 1995.)
TEILHARD DE CHARDIN: Út az Ómega felé (Szent István Társulat, Bp. 1980.)
RATZINGER, J. bíboros: A hit és a teológia mai helyzete (Mérleg, 97/2)